

Mr. J. Rugionius
19238 Beaverland St.,
Detroit, Mich. 48204
USA.

NEPRIKLAUSOMA LIEITUVA

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

THE OLDEST AND BIGGEST LITHUANIAN
NEWSPAPER IN CANADA
LE PLUS GROS ET PLUS VIEUX JOURNAL
LITHUANIEN AU CANADA
SENIAUSIAS TAUTINIS DEMOKRATINIS
MINTIES SAVAITRASTIS KANADOJE.

ALP(66)2828

NR. 1-2 (1128-9) *** 1969 M. SAUSIO - JANUARY - JANVIER 2 D. XXVIII METAI *** LITHUANIE INDEPENDANTE * INDEPENDENT LITHUANIA *** Postage paid at Lachine, P.Q.

William Anders, James Lovell Jr., Frank Borman

APLINK MENULI IR ATGAL I ŽEMĘ!

Niekas šiandien neabejoja, kad trijų amerikiečių astronautų žygis su erdvėlaiviu Apollo 8 buvo pats svarbiausias įvykis praeitais metais. Daugelis mokslininkų ir komentatorių netvirtina, kad tai vienas nuostabiausių atsiekimų visos mūsų žmonijos istorijoje. Tokiu būdu, pulkininkas Frank Borman (erdvėlaivio kapitonas), kapitonas James Lovell ir majoras William Anders įrašė ir Jungtinių Amerikos Valstybių ir savo vardus pasaulio civilizacijos ir gyvendintų svajonių puslapiuose. Toji nuostabi 500 000 mylių kelionė, atlikta fantastišku tikslumu, davė žmogui pirmąją kartą jo evoliucijos raidoje galimybę pažvelgti į savąją planetą iš erdvių tolimos ir įsitikinti netikėtai, kad žemė yra apskrita, bet taip pat, astronautų žodžiais tariant, žalsvai melsva oazė begalinėje, beveik bespalvėje, erdvėje. Dar daugiau: žmogus pirmą kartą, pasitraukęs iš žemės traukos ir orbitos, galėjo įsitikinti, kaip reikšmingi yra žodžiai visų tų, kalbėjusių apie žmonių giminės brolybę. Kalėdų dieną, kai astronautai skriedami aplink mėnulį skaltė ištraukas iš Šventojo Rašto, buvo aišku, kad žmogus tik bodamas artimo meilės įstatymų galės tą nuostabiai gražią planetą išlaikyti erdvėje.

Apollo 8, pakilęs be jokių sutrukdytųjų, apskriejo žemę vieną kartą ir tada pasileido tolimon, neištirton kelionėn mėnulio link. Apsukę mėnulį 10 kartų astronautai pasileido kelionėn atgal į žemę. Erdvėlaivis buvo apie 65 mylias nuo mėnulio paviršiaus, kai astronautai pranešė žemei apie jo pilką bei nesvetimą išvaizdą. Apollo 8 nusileido į Ramųjį vandenyną tokia pat preciziškai, kaip buvo pakilęs. Daugelis tik tada ramiau atsikvėpė. Netikėtai artimieji ir amerikiečiai, netikėtai paprastai smalsuoliai, bet ir erdvių tyrinėjimo specialistai, pavyzdžiui kaip visų šių nepaprastų projektų iniciatorius Wernher von Braun. O atsikvėpti buvo ko! Niekad dar erdvėlaivis ir astronautai nebuvo išstatyti tokiems nepaprastiems pavojuoms. Nekalbant jau apie tai, kad erdvėlaivio raketa galėjo neveikti arba sprogti, tinkamai neatsikvėpti, lygiai buvo pavojinga, kad tiksliai nepalikus žemės orbitos, buvo galima pasiklysti erdvėje, kad pasiekus mėnulį buvo galima nepakliūti jo orbiton, o pakliuvus buvo galimybė joje pasilikti visiems laikams, taip pat begalinio tikslumo reikalavo šūvis atgal žemėn ir tinkamu kampu įskriejimas žemės atmosferon.

Visi pavojai tačiau buvo nugalėti, žmogus dar vieną kartą įgyvendino savo svajonę ir atidarė vartus į neapsakomas erdvių tyrinėjimo galimybes. Lai-

mėjo JAV ir tas, ilgai diskutuotas, lenktynės į mėnulį, nes po šio amerikiečių žygio Sovietų astronautai ir mokslininkai jau tvirtina niekad ir nenorėję skristi mėnulį, bet siekę dar tolimesnės erdvės tyrinėjimo. Šie pasisakymai šiek tiek primena pasakėčią apie lapę ir vyruoges.

Tuo tarpu visas pasaulis sveikina amerikiečių Apollo 8 ir trijų astronautų atsiekimus: Italijos prezidentas Saragat pavadino šią kelionę aplink mėnulį fantastiška; Britų ministeris pirmininkas Wilson pasiuntė telegramą į Baltuosius Rūmus sakydams, kad "ši kelionė mus dar labiau įtikina, kad šis pasaulis, iš tikrųjų, yra vienas pasaulis"; Ispanijos valstybės galva Franco parašė Johnsonui, kad "Jungtinės Amerikos valstybės parašė nuostabią pasaulio istorijos puslapį" ir kad "nauja žmonijos gadynė tikrai prasideda"; Popiežius Paulius VI pasveikindamas JAV prezidentą ir amerikiečių tautą už tokių nepaprastų atsiekimus, taip pat meldžias dangiškos palaimos visiems tolimesniems erdvių tyrinėjimams". Net Sovietų sąjungoje, kurį laiką gana lakoniškai teminėjo JAV erdvės žygį, po laimingo nusileidimo jau gyrė amerikiečius "nepaprasta drąsa ir sugebėjimais". Maskva taip pat pažymėjo, kad po šio amerikiečių laimėjimo, atsirado nauji horizontai erdvių tyrinėjimo srityje. Čekoslova-

1968 m. gruodžio 7-8 d.d. New Yorke įvykusio Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimo sesijos iš kairės: sekretorius J. Maurukas ir pirm. A. Kasulaitis. Kalba dr. J.K. Valiūnas, Vliko pirmininkas.

Foto V. Maželis.

kijos prezidentas Svoboda taip pat pasiuntė sveikinimo telegramą prezidentui Johnsonui, pažymėdamas, kad čekai didžiuojasi ir tuo, kad astronauto James Lovell motina esanti kilimo iš Pilzeno. Net komunistinė Kuba, šiaip jau niekad nesistengianti nieko gero pasakyti apie JAV, šį kartą paskyrė net septynias minutes savo brangiam žinių laikui, kad papasakoti kubiečiams apie tik ką laimingai pasibaigusią amerikiečių kelionę erdvėn.

IR "PUEBLO" ĮGULA GRĮŽO

JAV žvalgybos laivo įgula, susidedanti iš 82 asmenų pagaliau paleista. Jie grįžo prieš pačias Kalėdų šventes, išbuvę šiaurės Korėjos belaisvėje virš vienuolika mėnesių. Grįžo taip pat ir 83 - čio įgulos nario kūnas. Jis žuvo, bandydamas sunaikinti slapto laivo instrumentus, kad šie nepakliūtų į šiaurės korėjiečių rankas.

Kaip žinoma, Amerika niekad nepripažino, jog Pueblo buvo Š. Korėjos vandenys. Tačiau gelbėdama savo įgulą iš belaisvės, ji sąmoningai pasirašė Š. Korėjos vandenų pažeidimą. Istoriškai liks įdomi detalė, nes JAV tuoju pat atšaukė to dokumento autentiškumą, viešai paskelbiant, kad Pueblo buvo piratiškai užpultas tarptautiniuose vandenys, ir kad tas dokumentas buvo pasirašytas vien tik savo įgulos išlaisvinimui.

Pueblo įgulos vadas Lloyd Bucher pareiškė, kad įgulos nariai belaisvėje patyrė žiauriausius mušimus bei terorą. Prezidentas Johnsonas įsakė praveisti tuo reikalu nuodugniausius tyrimus.

ČEKAI IR SLOVAKAI

Nuo sausio 1-sios dienos Čekoslovakija pavirsta federaline valstybe. Sukuriamos atskiros Čekų ir Slovakų respublikos. Jas apjungus federalinė valdžia, vadovaujama ministerio pirmininko Oldrich Černik. Jis sudaro ir ministerių kabinetą. Prezidentas Liudvik Svoboda lieka savo pareigose. Nesutariai kilo dėl parlamento pirmi-

SEKMINGA VLIKO SEIMO METINĖ SESIJA.

Kasmet yra šaukiama VLIKO seimo sesija, kurios uždavinys yra įvertinti VLIKO darbus, patvirtinti pinigines apyskaitas, priimti sąmatas ir pasisakyti ateities veiklos reikalais. Kiekviena šių sesijų savaime pasidaro lyg ir kokia metinė šventė mūsų lietuviškos politikos veikėjams, nes jos proga susitinka iš įvairių Amerikos ir Kanados vietovių mūsų žymesnieji visuomenės veikėjai, politinių grupių vadai, pasirodo nauji veidai mūsų politiniame gyvenime ir išsiaiškinami įvairūs tarpgrupiniai klausimai bei nustatomi mūsų politinių organizacijų bendravimo pagrindai. Ir šioje sesijoje matėsi atstovai atvykę net iš tolimosios Kalifornijos ir kaimyninės Kanados (Toronto).

VLIKO seimo sesiją gruodžio 7 d. New Yorke McAlpin viešbučio patalpose atidarė ir jautriai žodžiu susirinkusius pasveikino VLIKO pirmininkas dr. Kęstutis Valiūnas. Kadangi ši sesija atžymėjo ir VLIKO veiklos 25 metų sukaktį, tai buvo gauta labai daug pasveikinimų žodžių ir raštu. Visi sveikinusieji teigiamai ir pozityviai įvertino VLIKO veiklą ir jo nueitą ketvirčio šimtmečio kelią.

Kiek ilgesniu žodžiu Amerikos Lietuvių Tarybos vardu seimą pasveikino dr. Pijus Grigaitis. Jis prisiminė gilesnę praeitį, papasakojo kelis reikšmingesnius istorinius įvykius tautos laisvinimo kovoje ir labai išakmiai sesiją patikino, kad šiuo metu tarp VLIKO ir ALTO viešpatuoja patys geriausi ben-

ninko pareigū. Buvęs pirm. Josef Smrkovsky, čekas, labai priimtinas slovakams (o taip pat ir rusams). Taigi, atrodo, jis bus "paaukotas".

Naujasis federalinis parlamentas susidės iš dviejų, vieno - dai galingų, rūmų. Liaudies rūmai (Smenovna Lidu) turės 200 atstovų. O Tautų Rūmai (Smenovna Naradnul) 150 - po 75 iš kiekvienos respublikos. Abiejų rūmų pritarimu bus tvirtinami įstatymai.

dravimo santykiai. Visi praeities nesutarimų šešėliai yra galutinai išnykę ir bendra kova vedama didžiausio nuosirdumo ir tarpusavio solidarumo dvasioje. Mūsų politikos veterano dr. P. Grigaičio, kuris visai neseniai atšventė savo 85-tą gimtadienį, asmeninis dinamiskumas ir entuziastinga nuotaika tikrai maloniai nuteikė visus seimo sesijos dalyvius ir visiems paliko gilį įspūdį.

VLIKO darbų apžvalgą patiekė Valdybos pirmininkas J. Audėnas ir Tarybos pirm. J. Pakalka. Šie metai VLIKO veikloje buvo ypatingi ir reikšmingi, nes 50 - ties metų Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktis buvo norima plačiau ir reikšmingiau išnaudoti Lietuvoje bylai laisvajame pasaulyje išryškinti ir tautos laisvės idėjai išpopuliarinti. Šiam reikalui buvo išleisti keli specialūs informaciniai leidiniai ir sustiprinta politinė-diplomatinė akcija, ieškant mūsų bylai draugų ir paramos visame vakarų pasaulyje. Laisvės Kovo metų proga buvo VLIKO pirmininko asmeninėmis pastangomis suorganizuota per visą kraštą speciali televizijos programa, kuri susilaukė ir specialaus dėmesio šio krašto didžioje spaudoje.

Iš viso visai VLIKO veiklai labai daug pasitarnauja dr. K. Valiūno nuolatinės kelionės po platųjį pasaulį ir jo gausūs asmeniniai kontaktai su įtakingais asmenimis bei daugelio valdžių pareigūnais. Per šiuos metus dr. K. Valiūnas yra apskūęs beveik visą žemės rutulį ir kiekvienos tų kelionių proga atliko daug žygių VLIKui ir tautos laisvinimo kovos interesams. Pažymėtina, kad visas šias keliones dr. K. Valiūnas padarė grynai savo asmeninėmis lėšomis ir jos VLIKui nekainavo nei vieno cento. Taip pat dr. K. Valiūnas pats padengė ir visas kitas reprezentacines išlaidas.

Dr. K. Valiūnas jau du metus pirmininkauja VLIKui, parodydamas labai daug jaunatviškos

Nukeliai 2 psl.

PRIMEname kad, Vasario 15 d. SPAUDOS BALIUS --Montrealyje!

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE
INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą!
Už ištikimybę Kanadai!

For liberation of Lithuania!
For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyriausias redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Vyr. redaktoriaus pavaduotojas Vacys Žižys.
Administracijos ir techninės redakcijos Pranas Paukštaitis.
Tel. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal-- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$6.00 Canada \$6.00
Amerika ir P. Amerika . . . \$6.50 America & S. America . . . \$6.50
Visur kitur \$7.00 Other Countries \$7.00
Atskiras numeris \$0.15 Single copy \$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba pašto ženklais).
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

P I R M A J I Ž I N G S N I Ž E N G I A N T

Jubiliejiniai-dar vieni kovos už laisvę-metai praėjo.Kas per juos nuveikta, bus netrukus būdrių ir kruopščių stebėtojų su skaičiuota ir pasverta. Ir mūsų puslapiuose rasite vieną kitą pastabą apie praeitus metus. Šioje vietoje ir šiandien betgi norime žvelgti priekin-ateitin. Kas jau padaryta-pakeisti neįmanoma, galima nebent pasimokyti ir nebekartoti to, kas nepasisekė.

Šiame krašte įprasta pradėti Naujus Metus, sudarant tam tikrą pasižadėjimų (sau ir kitiems) sąrašą. Tokiu būdu lyg ir pradėdamas gyvenimas iš naujo. Žvelgiant į nueitą kelią ir atliktus darbus, suplanuojamas kitas ateities tarpsnis. Nors ir nemanome imtis smulkaus planų išskaičiavimų, kankuriuos ateities užsimojimus norėtume paminti. "Nepriklausoma Lietuva" ilgai ir ištikimai redaguota dabartinio mūsų Garbės redaktoriaus Jono Kardelio, turėjo savo vietą išeivijos periodikoje. Vietą, kuria galima pagrįstai didžiulotis. Tuo nenorime pasakyti, kad savaitraštis buvo be priekaištų, nes tai neįmanomas dalykas. Nesitikim nei mes ateityje būti be dėmės. O tačiau, kaip jau kelis kartus esame primygtinai minėję, norėtume i "Nepriklausomos Lietuvos" puslapius sutelkti daugiau bendradarbių, gebančių tiesiai, paprastai ir atvirai vertinti faktus ir juos perduoti skaitytojams. Norėtume taip pat siekti gelmės, neatsisakant to tiesaus, paprasto žodyno, kad būtume lengvai suprantami visų, ne tik tai akademikų. Ieškosim savam pavergtam krašte šviesesnių pragiedrulių ir apie juos mie-

lai pasisakysime, bet neatlaidžiai nurodysime kiekvieną sovietinio okupanto piktą kėslą ir Lietuvai daromas skriaudas.

Būsime atviri kitų nuomonių, nors su ja kartais ir nesutiksime. Skelbsime faktus, kurie ne visuomet visiems patiks. Net mums.

Teisingai mūsų bičiuliai mums rašo laiškuos - tai didelis, beveik neįvykdomas užmojis. Bet nesiekti jo būtų nusikalimas prieš save ir lietuviškąją bendruomenę.

Šia proga norėtume padėkoti visiems, atsakiusiems i mūsų kvietimą, nes tie laišukai mus stiprina ir drąsina. Žinome gi gerai, kad tokiam ateities planui pirmiausia reikia konkrečios skaitytojų bei bendradarbių paramos. Todėl, dar kartą kviečiame visus talkon. Taip pat prašome visų savo mielų skaitytojų tuoju atsisakyti už prenumeratą, skelbimus bei kitokius, mūsų atliktus, patarnavimus. Mūsų piniginiai ištekliai, deja, yra riboti, todėl net patys geriausi norai suduž jei neturėsime finansinio užnugario. Kiekvienas centas mums begalinė parama. Kiekvienas mus sveikinęs, mums linkėjęs geros kloties, pagelbės mums tuos linkėjimus įgyvendinti, užsisakydamas "Nepriklausomą Lietuvą" sau ir saviesiems.

Nuoširdžiai tikėdami visų mūsų skaitytojų ir bičiulių gerą valią ir paramą, pradėdame šiuos Naujuosius Metus kupini jaunatviško entuziasmo, ryžto ir tikėjimo, kad "Nepriklausoma Lietuva" taps visų drąsių ir jaunų dvasia lietuvių savaitraščiu.

Henrikas Nagys

Tautos Fondas

Santrauka Tautos Fondo Kanados Atstovybės p-ko S. Banelio pranešimo VLIK'o sesijoje gruodžio 7 d. New Yorke.

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje pradėjo veikti 1948 m. pabaigoje metu skaitlingiausioje lietuvių kolonijoje Montrealyje. Pirmininkaujant Marijai Arlauskaitėi, buvo sudaryta septynių asmenų atstovybė; apylinkėse suorganizuoti TF skyriai ir parinkti įgaliotiniai. Jau sekančiais metais gauta \$ 1,500 aukų. Gi pirmo penkmečio aukų metinis vidurkis buvo \$ 4,500, o paskutinio penkių metų vidurkis pakilo iki \$ 5,500.

1958 m. pradžioje TF atstovybė perkelta Torontan ir pirminku tapo Vaclovas Vaidotas, kuris tas pareigas ėjo iki sušlubuojant sveikatai. Nuo 1966 m. atstovybei pirmininkauja Stasys Banelis. Viso Krašto atstovybėje yra septyni asmenys.

Per visą TF atstovybės veiklą centrui buvo pasiūsta virš 85 tūkstančiai dol., gi šios VLIKo

sesijos metu dar buvo įteiktas šešių tūkstančių čekis.

Šiuo metu Kanadoje veikia 18 bendruomenės apylinkių, tačiau mažesnės kolonijos, lietuviams keliantis i didesnius centrus, silpnėja ir jau prieš tris metus sustojė veikti trys apylinkės.

Toronte, Montrealyje ir Hamiltone yra sudarytos apylinkių TF atstovybės, kitur paskirti įgaliotiniai, o dar kitur jų funkcijas atlieka bendruomenės apylinkių valdybos. Stambiausius įnašus padaro Toronto ir Hamiltono kolonijos. Geresnės pasekmės gaunamos iš apylinkių, kuriose veikia pastovios atstovybės arba įgaliotiniai. Tačiau ne visur pavyksta surasti asmenų, sutinkančių apsiimti tą darbą ir tenka pasikliauti apylinkių valdybų dažnai pasikeičiančiu sąs-tatu.

Šiais Nepriklausomybės jubi-

liejaus metais New Yorke buvo sudarytas jungtinis finansų komitetas, užsibrėžęs lietuviškiems reikalams sutelkti 100 tūkstančių dol. Kanadai buvo numatyta 15 tūkstančių. Tuo pat ruožtu ir Kanadoje buvo sudarytas jungtinis finansų komitetas, pirmininkaujant dr. Jonui Yčui. Nusistačius nusteigti apylinkėse dar atskirų komitetų, vėjus buvo prarastas per Tautos Fondo atstovybių, įgaliotinių ir apylinkių valdybų tinklą. Kadangi veikta prisitaikant kanadietiškom sąlygom, iš centrinio komiteto prisiūstais spausdiniais, kaip ženklais, vokais ir šūklais, nebuvo pasinaudota.

Veikiant jungtiniam komitetui buvo sutarta šiemet atskiros Tautos Fondo rinkliavos nedaryti, nes aukos dalinamos lygiomis Centriniam Finansų Komitetui, B-nės Krašto valdybai ir Tautos Fondui - pastarajam, tačiau, skiriant nemažiau \$ 5,500 tolygų normaliam metiniam vidurkiui.

Iki šioliai jau surinkta 11,000 tūkst. dol. Kadangi dar ne visos apylinkės atsiskaitė, tikimasi vajų baigti su visai ar beveik pilna numatyta suma.

KD JAUNIMAS VEIKIA

Sausio mėn. Liuksemburge įvyks Europos Jaunųjų Krikščionių Demokratų Sąjungos kongresas. Jame irgi dalyvaus lietuvių delegacija, vadovaujama Algirdo J. Žemaičio ir dr. Jono Norikačio.

Jaunimo kongresai yra ypatingai prasmingas laisvės kovos laukas, nes jame dalyvauja žmonės, kurie netrukus vadovaus savų kraštų partijoms ir vyriausybėms, (kai kur jau vadovauja dabar), o iš kitos pusės jaunieji yra imlesni laisvės ir nepriklausomybės idėjoms, kurias jie ideališkiau suvpranta ir kuriom ištikimiau tarnauja.

LITERATŪROS KONKURSAS

Jau prieš keletą mėnesių JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo Taryba paskelbė konkursą parašyti jaunimui (teenagers) dviejų žanrų kūrinius: apysaką ir dramą. Apsaka turi būti ne trumpesnė kaip 150 mašinėle rašytų puslapių, o drama nuo 1.30 iki 2 valandų vaidybai.

Premijoms skiriama 1500 dolerių. Pirmoji premija numatyta 1000 dol., o antroji - 500 dol. Jei neatsirastų tinkamų premijuoti veikalų, tai vertinimo komisija galėtų ir kitaip nuspręsti.

Rankraščių terminas - 1969 m. kovo mėn. 15 diena. Rankraščius, pasirašytus slappyvardžiu, ir į atskirą voką įdėjus savo tikrąją pavardę, adresu bei telefoną, siūsti šiuo adresu: J. Vainys, 2345 W. 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Konkurso vertinimo komisija: Vincas Ramonas (pirm.), Julija Gyllenė, Saulė Jautokaitė, Algimantas Dikinis ir Mykolas Drunga.

Atkelto iš 1 psl.

VLIK'o SESIJA...

energiškos, pasiaukojimo ir didelio politinio takto. Jo asmeniniai sugebėjimai ir nepailstamas entuziazmas bei neabejotinai prigimti organizaciniai-administraciniai gabumai pasuko visą VLIKo veiklos vėžimą visai naujomis vėžėmis.

Laisvės Kovų metų uždaviniams finansuoti mūsų centrinės organizacijos buvo sudarytos Jungtinį Finansų Komitetą. Šio Komiteto ir drauge Tautos Fondo pirmininkas prel. J. Balkūnas savo pranešime pažymėjo, kad šis Komitetas savo tikslo nepateisino ir per visus metus buvo surinkta tik labai maža numatytos sumos dalis. Komiteto pirmininkas apkaltino mūsų visuomenę, kad ji liko ne-

KANADOS KRASTO VALDYBA

1011 College Street, Toronto 4, Ont.

INFORMACIJA-APLINKRAŠTIS NR. 3

Tautinių mažumų konferencija.

Gruodžio mėn. 13-14-15 d. d., senatoriaus Paul Yuzyk iniciatyva, Toronte buvo suaukta tautinių mažumų konferencija ap-svarstyti jų rolę ir kultūrines teises bei įnašus kanadiečių tautos susiformavime. Šios konferencijos nutarimai bei rezoliucijos bus patiektos federalinės ir provincijos valdžių suvažiavimui Otavoje gruodžio 16-17-18 d. d., svarstant Kanados konstitucinius pakeitimus. Iš kiekvienos tautinės grupės balsavimo teisę turėjo du atstovai, visi kiti galėjo dalyvauti visoje šios konferencijos programoje ir diskusijose be teisės balsuoti. Krašto Valdybą atstovavo pirm. dr. S. Čepas ir politinio komiteto pirm. B. Sakalas. Kultūros Komisijos sąstatas ir ateities planai.

1968 m. gruodžio mėn. 3 d. Krašto Valdybos posėdyje patvirtinta sekančios sudėties Kultūros Komisija: pirm. - St. Kairys, nariai - G. Breichmanienė, D. Gruodienė, muz. D. Rautinš, inž. V. Petrulis ir dr. J. Yčas. Svarbesni Kultūros Komisijos ateities planai:

1) Talkininkauti Kanados Federaliniam Muziejui, įrengiant jame lietuvių skyrių.

2) Suruošti tautinių instrumentų (skuodučių ir kanklių) vadovų kursas.

3) Suruošti tautinių šokių instruktorių kursas.

4) Paruošti keletą tautinių šokių konspektų neaktyvaizdiniam mokymui. Tas ypatingai turėtų padėti tolimesnėms KLB apylinkėms. Šalpos Fondo Komitetas.

Posėdžiui pasiūlytas ir patvirtintas sekančios sudėties Šalpos Fondo Komitetas: pirm. - A. Kuolienė, sekr. - I. Žemaitienė, d. d. - J. Vingelienė, narys - L. Nesamblis paruošė ir įrekordavo muziejui visą eilę dainų bei sustartinių. Dėkojame visiems tautiečiams - tēm - dainos mėgėjams, ypač jaunimui, už šio svarbaus reikalo supratimą, meilę ir ištikimybę š. lietuviškai dainai.

Lapkričio mėn. 23 d. tautiniui muziejui Otavoje buvo įteiktas tautinis rūbas. Šia proga dėkojame šio rūbo autoriams dailininkams pp. A. A. Tamošaičiams ir meniškai šiuos rūbus pasiuvusiai p. M. F. Yokubynienei.

Ypatinga padėka priklauso dr. ir poniai J. A. Sungailoms, kurie apmokėjo ir įteikė šiuos tautinius rūbus, kaip eksponatą federaliniam muziejui ir sudarė jaukią progą savo namuose mūsų kultūrininkams užmegsti ryšius su muziejaus pareigūnais.

KLB-nės Krašto Valdyba.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA

INFORMACIJOS

Amerikos Lietuvių Taryba Loyolos u-to bibliotekai perdavė šias knygas: Lithuania under the Soviets, History of the Lithuanian Nation, Lithuania, Lithuania and World War II, Lithuania's fight for Freedom, Timeless Lithuania, Leave Your tears in Moscow, Vilnius the capital of Lithuania, The Cemetery of Nations in Siberia. Awakening Lithuania ir Introduction to Modern Lithuanian. Knygas u-tui parašyti jaunimui (teenagers) įteikė ALT-os valdybos narys Jonas Jasaitis. Ateity u-tui bus parūpinta ir kiti anglų kalba leidiniai.

U-to vadovybė pati kreipėsi i Amerikos Lietuvių Tarybą prašydama parūpinti bibliotekai anglų kalba išleistus leidinius liečiančius lietuvių tautos ir

valstybės klausimus. Tai ne pirmas kartas, kad Amerikos Lietuvių Taryba parūpina u-tų bibliotekoms knygų apie Lietuvą.

Loyolos universiteto politinių mokslų skyrius, bendradarbiaudamas su Amerikos Lietuvių Taryba ir ukrainiečių profesionalų organizacija Chicagoje, surengė simpoziumą tema "Another revolution in Russia". Simpoziume buvo paliestas lietuvių, ukrainiečių ir gudų tautinio susipratimo ir grėsmės tautiniui išnaikinimui klausimas Sovietinėje imperijoje. Simpoziumas suorganizuotas Loyolos u-to profesoriaus dr. Vasyli Markus iniciatyva. Simpoziume paskaitas skaitė prof. dr. Vytautas S. Vardys, tema "The Birth and Growth of Modern Lithuanian Nation", prof. dr. Ivan Rudnycky-

čekį.

VLIKo pirmininkas pažymėjo, kad šiais metais pagyventa veikla ir visuomeninis entuziazmas turėtų būti pratęstas ir ateičiai, apimant galimai plačiau viso laisvojo pasaulio lietuvių ir stipriau atsiremiant į pavergtą krašto tautos laisvės šauksmą. Ateities veiklos klausimą referavo dr. B. Nemickas. Tik gaila, kad jis savo pranešime jokių konkrečių ateities VLIKo veiklos planų nepateikė, o pasitenkino tik išskeldamas kelias labai bendrinio pobūdžio problemas ir net nemėgindamas jų spręsti. Šis pranešimas ir liko vienu blankiausių sesijos momentų ir savaime nesuilsaukė jokių pozityvių pasakymų.

Iškilmingos vakarienos metu, kuri buvo gruodžio m. 7 d.

Nukelta i 7 psl.

Lietuvos kariuomenės kapitonui A. ŽILINSKUI mirus, jo žmonai, sūnui Vytaui, visoms giminėms ir artimiesiems nuoširdžių užuojautą reiškia

G. M. Čapkauskai ir K. Butkienė.

L. K. kūrėjui - savanoriui kap. Adolfui ŽILINSKUI

mirus, jo žmonai, sūnų ir visus artimuosius nuoširdžiausiai užjaučiamie

H. ir I. Petrauskai.

A. T. A. DOMICELĖ DIRMANTIENĖ

Alšauskaitė

Mirė 1968. XII. 3d. 1 v. 15 min. namuose, sulaukus senatvės. Gimusi Barbarė Čiuose, Šateikių parapijoje. Pirmą kartą buvo Amerikoje apie 1900 metus. Pradžioje Rytuose: Šamokine, Senandoake. Vėliau - Čikagoje. Dirbo prie kun. Miluko su Jule Pranaityte. Studijavo Valparaiso univ-te. Lietuvon grįžo auginti mirusios sesers mažamečius ke-turius vaikus. Antrą kartą i JAV - bes atvyko 1950. IV. 4 su vyru. Vokietijoje karui pasibaigus nustojo 1945. V. 30 sūnaus Kazio. Liko vyras Stasys, duk-tė Aldona, žentas Vl. Šimaitis, anūkai Silvija, Vytautas su žmona Shirley ir Audronė, marti Bronė. Anūkai: Džiugas su žmona Raminta ir Vilima Dirmantaitė, proanukė Danutė Šimaitytė ir anūkas Darius Dirmantas. Apsčiai giminių JAV - bė-se, Prancūzijoje, Vakarų Vokietijoje, ir Australijoje. Lietuvoj nedaug kas išliko.

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiame skyriuje laiškai gali būti trumpinami redakcijos nuožiūra. Pageidautina todėl, kad šie pasisakymai būtų, kiek įmanoma, trumpesni.

Red.

NELOGIŠKAS "AIDŲ" AIDAS.

DAIL. DAGYS

Neperseniausiai "Nepr. Liet." buvo patalpintas iš "Aidų" 7 nr. dailininkų sąrašas, kurie nedaulyvavo P. B. Seimo metu dail. V.K. Jonyno organizuotame lietuvių dailininkų darbų demonstravime. Tik pagalvokite, koks keistas ir demoralizuojantis "Aidų" elgesys: skelbia ne tuos, kas dirba ir eina kartu su bendruomenės veikla, bet glosto ir aukština, kurie tą veikimą trukdo!

Kodėl juos užjausti? Argi jie buvo atstumti, nepriimti, paniekinti? Priešingai, - jie savo neprišidėjimu prie savo tautiečių organizuojamojo pasirodymo, prie jos meno demonstravimo paniekino savąją bendruomenę. Už bendrojo darbo boikotavimą jie turėtų būti įtraukti ne į garbingųjų bei didžiųjų, bet į lietuvių kultūros trukdytojų ir nusikaltėlių sąrašą.

Iš to "Aidų" "didžiųjų nusikaltėlių" sąrašo galima pateisinti tik keletą dailininkų, nepanorėjusių ar negalėjusių pasirodymui atsiųsti savo darbų, skaidrių, nes visuomet būna įvairių priežasčių.

Visi žinome, kad kam daugiau duota, iš to daugiau ir reikalaujama. Ir šventraštis smerkia tuos, kurie jiems duotojo negražina dešimteriopai, arba nors dvigubai; pataria tą ranką nuplauti, kuri blogai elgiasi; tą medį sudeginti, kuris neneša vaisių; gi užgiria ir menką našlės skatiką. Gi "Aidai" savo 8 nr. dar puola tuos dalyvavusius, vadindami juos pradedančiais ir menkais. Atrodo, norėjo, kad niekas nedalyvautų, kad lietuvių bendruomenės veikimas subyrėtų.

Jei didieji būtų uoliai dalyvavę, aišku, silpniesiems būtų likę mažiau vietos. Tai kodėl "Aidai" nebara galingųjų (o juos dar glosto) už jų ožiavimą? O priekaištauja silpniesiems už dalyvavimą? "Aidai" aišku, kad skaidrės silpnųjų darbų vaizdus pataisė, gi gerųjų sugadino. Tai jų

genijaus išmislas. Tik žmogaus silpnybė moka išskirti draugų ir priešų darbus - vienus girti, kitus peikti. Gi mašina neturi nei draugų, nei priešų; ji visiems tarnauja vienodai - gadina ar taiso visus lygiai.

Tik "Aidai" gadina "nuosmūkių" ir taip sugadintus šiuos ožius, kurie dabar pasielgė kaip nepertolimos praeities Lietuvos didikai, kurie šiek tiek pramokę svetimų kalbų mažuosius savo tautiečius chamais ir mužikais, juos tik skriaudė, niekada jų neužtarė, su jais nebendravo, o telėkė į Krokuvą ir Varšuvą savo "kultūros" demonstruoti.

Kaip šiuos "didžiuosius" lietuvių tauta pasmerkė ir sugėbėjo savo "mažąją ir silpnąją" kultūrą kurti ir be anųjų "aukštosios" kultūros gyventi, taip gali įvykti ir dabar, jei "didieji" nebenori su liaudimi bendradarbiauti.

Ne didžiųjų, o mažųjų sūnūs sužibo "Aušra", suskambėjo "Varpu" ir išėjo į "Tėvynės Sargų" vietas - ir tautos buvo pripažinti jos tikrais didžiaisiais, o ne tie, kurie po svetimų miestų salionus ieškojo sau asmeninės reklamos ir garbės.

Tai gi, su mažomis išimtimis, "Aidai" paskelbė lietuvių kultūrai nusikaltėlių sąrašą.

O mes iki šiol manėme, kad tik visuomenininkai nesutaria savo tarpe! Red.

KELIOS IŠTRAUKOS IŠ ASMENIŠKŲ LAIŠKŲ:

"Laikraščiu reikiu būrio turinčių ką pasakyti, norinčių pasakyti, sugėbančių pasakyti ir, be to, turinčių laiko bei kitų fizinių bei dvasinių sąlygų pasakyti laikraščiu reikiama pavidalu. Būtų idealu, jei laikraščiai būtų ir gimdomi tik esant visų šių duomenų beveik kita tiek, negu būtinai reikia. Dabar atvirkesčiai: pirma gimsta laikraštis, paskui ieškoma jam maitintojų. Pradžioje dar nieko, o ilgainiui ir prasideda anemija".

"Šis "NL" atvirumas, regis, suprantamas taip, kad čia bus

atvertos durys visiems (bei visokiems) klausimams: galės kalbėti, kas tik norės ir ką tik norės?"

"Ir liberaliausias nusiteikimas nebūtinai leidžia padaryti laikraštį atvira "laiskų dėžė", priliimančia viską, ką tik koks praeivis beįmestų... Redakcijai vistiek tenka sijoti ir atrinkti, kas "fit to print".

"...Sveikinu ir būsimą laikraščio kryptį - būti tiesiškai, vienu žodžiu, išleisti į visuomenę Innsbrucko sambūrio dvasioje. Visi innsbruckiečiai turėtų jį laikyti savo oficiozu".

"Su tikra pagarba minėjome Jus už leidimą pasinaudoti Jūsų laikraščiu abiems pusėms pasisakyti..."

Sveikinava su vyr. Redaktoriaus pareigomis. Spauda sunki ir garbinga knygnešio našta. Tai pasiukojimas lietuvių kultūros labui. Džlug kad poetui - literatui atitenka NL spaudos gairės ir vairavimas.

Didžiūma mūsų išeivių spauda subanalėjo ir paskendo smulkiuose reikaluose.

Tai gi linkiva, kad Jūs žengsite į spaudą aukštesnėmis idėjomis, brandesnėmis mintimis ir tauriu žodžiu.

Geriausios sekmės Jūsų sunkiame darbe.

Anastazija ir Antanas
TAM OŠAIČIAI

Redaktoriau, Leiskite Jus nuoširdžiai pasveikinti "Nepr. Lietuvos" redaktoriaus pareigose ir palinkėti sėkmės ir ištvermės naujam, pasakysčiau, labai sunkiam darbe.

Redaktoriaus pareigos ir darbas išeivijoje - nėra nei pelningas, nei dėkingas. Jis apmokamas - tik labai smulkiu šiais "graisiais", kurių, kartais, taip pat pritrūksta laikraščio administracijos kasoje, o dėkingumo atžvilgiu redaktoriai nervingų skaitytųjų dažnai esti išbarami (tai geresniais atvejais), o, kartais, net iškoliojami. Tokia, deja, išeivijos gyvenimo tikrovė. Mat, žmonės dažnai nepagalvoja, o tuo rečiau įvertina savosios spaudos svetur reikšmę, o taip pat tos spaudos redaktorių ir leidėjų pasišventimą bei sutinkamas kliūtis tą spaudą redaguojant ir leidžiant.

Milovan Djilas yra buvęs dešinija Tito ranka. Tačiau už konroversinių idėjų skelbimą pakliuvo į nemalonią ir išbuvo de vylius metus kalėjime.

Yra parašęs knygą, kurios manoma, prisidėjo ir prie ideologinių neramumų Rytų Europoje. Iš knygų žinomiausia "Naujoji klasė". Duodame (laisvai verstą) interview su New York Times.

Klausimas: Jūs tvirtinate, kad komunizmas yra miręs ne tiktai pačioje Sovietų Sąjungoje, bet ir visoje Rytų Europoje. Ar Jūs manote, kad Rusija yra dabar tapusi tik paprasta imperialistine jėga, pilna to žodžio prame? Djilas: Aš taip manau. Rusija grįžta prie, jai charakteringų, kariško imperializmo. Ji, prarasdama savo ideologinę įtaką, nuolat tebeaugina karinį pajėgumą. Žinoma, ateityje ji gali tapti dar ir ekonomine jėga.

KL.: Mes žinome kas motyvavo Rusų imperiją XIX amžiuje. Kas Jūsų nuomone, tokių rusų imperializmą motyvuoja šiandien? D.: Socializmas.

KL.: Nejaugi Jūs į tai tikite?

D.: Taip. Bet aš nemanau, kad jie tiki. Vienodai kaip ir Rusijos carai netikėjo į Ortodoksų Bažnyčią, tačiau tai buvo jiems gan paranki žmonių apgaudinėjimo priemonė.

KL.: Ar Jums neatrodo, kad Sovietų Sąjungoje prasidėjo nauja stalinizmo (be Stalino) era?

D.: Yra pastebimas grįžimas į stalinizmą, bet vadinti tai neostalinizmu būtų lyg ir per griežta. Jie daro žingsnius atgal, bet kartu jie atitolsta ir nuo stalinizmo. Tai galima pastebėti kai

Nežiūrint to, savojo lietuviškojo laikraščio redagavimas išeivijoje yra labai garbingas ir kilnus darbas, nes savojo spauda yra tikroji šviesa, nušviečianti mūsų takus ir kelius svetimoje žemėje.

Ta pačia proga šių dienų sveikinimus ir negaluojančiam ligšioliniam Redaktoriui, dabartiniam Žurn. S - gos svetur ir "Nepr. Lietuvos" Garbės nariui ir Redaktoriui, spaudos darbo veteranui, p. Jonui Kardeliui, linkėdamas kuo greičiau pasveikti, sustiprėti ir toliau būti mūsų spaudos ramsčiu išeivijos gyvenime.

Su pagarba ir nuoširdumu visad Jūsų

Pranys Alšėnas

Milovan Djilas.

kuriose ekonominėse reformose. D.: Ne! Ne! Jie nesibijo nei Vose, kurios yra labai priešingos kietijos. Jie pribijo Vokietijos staliniešiams metodams. Ir aš sąjungos su kitais kraštais, taip, manau, kad šią padėtį tiksliau Bet ne vienos Vokietijos. Juk yra būtų vadinti moraline stagnacija pakankamai aišku, kad Vokietija ja, bet ne neostalinizmu.

KL.: Jūs pranašaujate, jog galop kvaillai - jie jos nesibijo.

KL.: O kaip su Kinija?

D.: Čia tai jau kitas klausimas.

KL.: Pažiūrėkime Sovietų Sąjungą. O KL.: Kodėl jie bijosi Kinijos?

tačiau Sovietų Sąjunga neturi jo. D.: Nes Kinija yra potenciali jėga, kurių demokratinių tradicijų. Ar ga. Be to, ji turi ir tam tikrų iš Jūs pramatote ir tikite, kad tarp torinių teisių į kaikurias Sovietų augančios išsimokslinusios sivaldomas sritis. Ir rusai nėra vietų kartos ir biurokatiškos žlopliai. Aš gerai žinau, kad skidiktatūros konfliktas yra neišlimas tarp Kinijos ir Sovietų yra vengiamas?

D.: Aš manau ir tikiu, kad ta pati mas tarp mažos Jugoslavijos ir naujausioji klasė (new new class) Rusijos. Tai yra skilimas tarp ir bus ateities valdančioji klasė dviejų didžiųjų galiųjų. Ir aš esu socialistiniuose kraštuose ir įsitikinęs - jie nerus susitarimo pačioje Sovietų Sąjungoje.

KL.: Jūs optimistas?

D.: Taip, aš pilnai tikiu tos klaučių pažūrų žmonėmis.

sės pergale. Jau dabar esame KL.: Nejaugi Jūs prileidžiate,

visai netoli nuo biurokratizmo kad tarp Rusijos ir Kinijos gali pabaigos visuose komunisti- kilti karas?

niuose kraštuose. Dabartinis D.: Ne dabar. Bet kiekvienas valdančiųjų sluogsnis, kurį aš Rusijos valdovas turės su šia miniu savo knygoje, yra visiškai galimybė visados skaitytis. Kismunkantis, ir ne vien tik tai ide- nija negali plėstis niekur kitur, ologine prasme; jis yra tapęs, kaip tik į Rusijos pusę. Be to, stačiai, parazitiniu pasireiški- Kinija turi istorinių ir tautinių teisių į Mongoliją ir kitas Sibiu.

KL.: Bet dar nėra viena valdanti ro sritis.

KL.: Ar Jūs manote, kad JAV- žutbūtinės kovos?

D.: Be kovos! Aš tik tiek galiu gyventi su dabartine, imperialis- pridurti, kad ne tik tai Rusijoje, tine Sovietų Sąjunga negu su tik- bet ir visuose komunistiniuose rai revoliucine sovietine jėga?

kraštuose ši valdančiųjų klasė D.: Aš manau, lengviau su pir- bus pakeista be pilietinio karo. mąja, imperialistine. Tačiau su KL.: Be pilietinio karo?

D.: Be pilietinio karo! Gal su privalote būti kariniai stiprūs ir mažais neramumais, didesnė tu pačių metu suprasti Rusiją, demonstracijom ir panašiais tai reikiška, jūs turite bendrauti įvykiais kaip Vengrijoje, Čeko- su ja kultūriniuose bei ekonomi- slovakiijoje ir Jugoslavijoje. niuose baruose. Taip pat turite KL.: Ar sovietų vadai yra per- išspręsti Vokietijos, Artimųjų sekiojami priešų baimės? Kaip, Rytų, bei atominių ginklų plėti- mosi sustabdymo klausimus.

STASYS GERVILAS

17.

TRYŠ NUPLĖSTOS KAUKĖS

(N. Lietuvos slaptosios policijos detektyvo pergyvenimai Vilniuje ir Vilniaus krašte 1939 - 1944 metais).

Jam buvo įrodyta, kad lenkų partizanų vadai lietuvius ir vokiečius tik provokuoja. Taip pat jam buvo įrodinėjama, kad lenkų partizanų vadai ir kiti politikai kažką panašaus daro ir su kom. partizanų politrukais. Kapitonas Gisleris ramiai klausėsi lietuvių policijos pareigūno įrodinėjimų, kai ką pasižymėdamas į užrašų knygutę. Paskui pasakė, kad visas iškeltas mintis perduosias savo aukštesnei karo vyriausybei.

Po virš minėto pasikalbėjimo, gal už savaitės, kapt. Gisleris šaukia mus į komendantūrą, kuri buvo įsikūrusi buv. lenkų progimnazijos pastate prie Jurgitkos km. netoli nuo Eišiškių miestelio. Ten buvo įsikūrusios ir visos apskrities įstaigos. Užėjus į komendanto Gislerio kabinetą, jis mus maloniai priima ir tuojau pasako, kad tuoj po mūsų pasikalbėjimo jis parašęs slapta raštą ir jau gavęs atsakymą iš savo vyr. būstinės. Bet paminė-

jus, kad būtų gera tą raštą pamatyti, Gisleris rašto neparodęs pridūrė, kad tai tiesa ir kad anas pulkininkas planuojąs ką tai su vienais ir kitais partizanais daryti. Po trumpo viršminėto pasikalbėjimo, jis pasakė turįs svarbų reikalą neatidėliojant įvykdyti. Jo tarnaitė, kurią jis atsivežė iš Ukrainos ir dabar tarnaujanti pas jį (buvo Gislerio sugulovė) yra, girdi, susirišusi su kom. partizanais ir šnipinėja jų naudai. Užklausus jį, kaip jis tą gali įrodyti ir ar turi pakankamai davinių apkaltinimui tos moters, kuri niekur neišeina ir su niekuo pažinčių neturi. Gisleris atkreipė rimtą dėmesį ir pasakė, kad gal būtų geriausia, jei lietuvių policija jo tarnaitę tuč tuojau išsiųstų į Vokietiją darbams. Tada Gisleris buvo užklaustas, kaip jis galės apeiti be "tarnaitės". Gisleris nieko neatsakė. Jam neatsakius, buvo labai aišku, kad lenkai, gal būt ir partizanų karininkai, nori įkišti lenkų į ko-

mendantūrą. Žinoma, šnipė.

Iš gaunamų žinių ir patirtų aplinkybių buvo aišku, kad komendantas ir kiti jo pavaldiniai turi ryšių su lenkų pogrindžiu.

Gegužės mėn. pradžioje lenkų partizanai grupuojasi ir persiorganizuoja jau į kuopas, kurių vienai vadovauja buvęs lenkų kariuomenės štabo viršila pasivadinęs "Krys". Prie šios kuopos prisijungia kitas didesnis būrys, kuris anksčiau prisilaikydavo Nočios bažnytkaimio rajone ir jie susijungę, pasivadina šeštąja partizanų brigada.

Tuo laiku Eišiškėse - apskrities centre - buvo ir antras policijos būrys, kuris priklausė žandarmerijos v-kui, vyr. leit. Kuprat-Kupraičiui, kalbančiam lietuviškai. Tačiau lenkų partizanų vadai, lenkų tautybės - vietos gyventojai ir provokatoriai jokių neigiamų žinių apie lietuvius, priklausančius šiam būriui, neškleidė. Tai buvo dar vienas vokiečių - lenkų bendradarbiavimo įrodymas ir "naujos politikos" ženklas. Tarp lietuvių ir lenkų, ir tarp vokiečių ir lietuvių santykiai aštrėjo ir tempėsi diena iš dienos taip, kad jokie pasitarimai santykių pagerinimui rezultatų nedavė.

LENKŲ PARTIZANŲ PASIRUOŠIMAS UŽIMTI EIŠIŠKES

Lenkų partizanų karininkai savaitėmis planavo užpulti Eišiškės, bet dar nebuvo tikri, kaip puolimo atveju pasielgtų vokiečių komendantūra, žandarmerija ir jų žinioje esąs atsparos punktas, kuris pildė tik žandarmerijos viršininko Kupratį sakymus. Kai kam iš lietuvių šitas lenkų partizanų ruošimasis buvo žinomas. Lenkų partizanų karininkai tikėjosi, kad užpuolus miestelį, lietuviai neatsilaikys ir atsišaudydami trauksis Varėnos arba Vilniaus link. Tačiau, kaip minėta, lenkų partizanai dar atidėliojo dėl vokiečių pasiruošimo visokiems netikėtumams: jie buvo išstatę komendantūros mūrų languose kelis kulkosvaidžius ir bendrai apie dvi savaites buvo aliarmo stovyje. Buvo bandoma kalbėtis su komendantu, kad bendromis jėgomis pulti lenkų partizanus, nes jie artinosi iš dviejų pusių prie Eišiškių ir mažesniais būreliais stovyklaudavo dvaruose, kaimuose bei miške-liuose. Besikalbant su komendantu Gisleriu, buvo raginama skubiai veikti. Gisleris tačiau ramino, kad jokio didelio pavo-

jaus lietuviams ir vokiečiams randa jį liūdnai nusiteikusi. Jis nesą ir kad reikia laikytis ramybės. Jam buvo atsakyta, kad lenkų dokumentus bei daiktus tuviai panikon nesimeta, dirba vežti į komendantūros kiemą apsaugą, o taip pat paragina pasirūpinti, kad lenkų komendantūros rū- apie lenkų partizanų išsidėstymą muose, kaip saugioje vietoje. Il- bei ruošimasi užpulti Eišiškės. gai netrukus visi svarbesni daiktai Gisleris paklausė ar turime lenkų išsidėstymo ir savo puolimo planą. Atsakius, kad turime ir kad norime planą galutinai paruošti su vokiečių karininkais, kurie turėtų tai akcijai vadovauti. Gisleris atsakė pagalvosias. Laikas greitai bėgo ir dirbo lietuvių nenaudai. Iš Vilniaus Lietuvos policijos departamentui direktorius R. išreiškė susirūpinimą ir pažadėjo daryti viską, padegtu šalia esamų pastatų, nes kad aprūpintų mus geresniais ginklais. Bet praėjo savaitė ir kita, o jokios paramos nesulaukta.

1944 m. birželio mėn. 7 dieną įėjo į Eišiškių miestelį. Pasigirpo pietų, lietuvių policijos slapto vienas kitas šūvis pačiame miestelyje. Apie 11 val. jau buvo kų partizanų susitelkimą ties užimtas visas miestelis, o lenkai Eišiškėmis. Skubiai su aukštesnėmis pareigūnais tarantis, at- kratas visose įstaigose ir, išlau- bėgo iš komendantūros du kareiv- žę kooperatyvo duris, krovė pre- vius, kviesdami vieną, iš pasita- kes į vežimus.

Bus daugiau.

PRABĖGOMIS...

Henrikas Nagys

Ne kartą jau teko lietuviškoj spaudoj pasidalinti mintimis tokiu, trumpų pastabų, būdu. Kaip paprastai, vieniems tos pastabos buvo artimesnės, kitiems tolimesnės. Kitaip ir būti negali: kiekvienas žmogus turi savo nuomonę. Dėl to nėra ko nerimauti, nors - kaip savo mūsų liaudis - ir pelėdai savo vaikas gražiausias. Diskusijos yra gi tikrai viena iš žmogiško bendravimo formų. Būtina, nes esame atėję į šią planetą, kad gyventume kartu.

Pradėdami žengti per Naujųjų Metų slenkstį, visi pagrįstai norime pažvelgti atgalios. Jubiliejiniai metai nedažni, todėl iš jų buvo ko laukti ir tikėtis. Plačiai užsimojom, lyg vienu mostu trokšdami išvaryti šimteriopą pradalę. Gerai, kad užsimojom, nes miegantieji nieko nepadarė. Gerai, kad nutarėme penkiasdešimtąjį Nepriklausomybės paskelbimo sukaktumetį įrežti giliu randu išeivijos istorijon. Lietuvoje jis nebuvo ir negalėjo būti paminėtas: kiekvienas okupantas laisvės žodžio neapkenčia todėl, kad jo bijo. Argi Čekoslovakijos tragedija nėra tokio teigimo geriausias įrodymas?

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas New Yorke turėjo būti tų metų kulminacija. Sakau, turėjo, nes nebuvo. Ne dėlto, kad nebuvo sutelkta pakankamai pajėgių žmonių, meninių vienetų, klausytojų, dalyvių, bet dėl to, kad ir šis seimas - kaip visi mūsų panašūs suvažiavimai - sirgona-pagydoma laiko stokos liga. Dienotvarkės sudarantieji niekaip negali suprasti paprastos tiesos - geriau mažiau dalykų nuveikti, bet išsamiai ir gerai, negu be galo daug dalykų apgraišomis ir skubant. Todėl selmo dalyviai ir

organizatoriai lakstė viešbučio ir kitų pastatų koridoriais, salėmis, kambariais, lyg apsėsti. Visi darbotvarkę numatyti įvykiai vėlavo. Teko daug numatytos programos trumpinti, net išmesti. Žmonės pavargo ir nustojo entuziasmo. Ir plačiai užsimota pradalgė, dabar į ją pažvelgus, gerokai iškramtyta.

Nors kai kam ir nelabai tai patiks, reikia pastebėti, kad mūsų jaunimo (labiausia, akademiškų: skautų, ateitininkų, santarielių, neolituanų, studentų vienetų ir t. t.) panašūs suvažiavimai žymiai sklandžiau vyksta. Be vėlavimo dažniausiai. Be ilgų asmeniškų ir naivių išvedžiojimų. Be kartelio ir be pagiežos. Taip, tai tiesa, mūsų jaunimas moka ir žino kaip gerbti kito nuomonę. Jiems galima kai ką prikišti (kartais net reikia), bet slunkiškumo pas juos žymiai mažiau kaip pas vyresniusius.

Daugelyje išeivijos vietovių nepriklausomybės šventės minėjimai 1968 metais buvo kitokie. Bet daugelyje jie niekuo nesisiskyrė nuo visų senesniųjų. Ir vėl buvo pasakytos ilgos ir nuobodžios paskaitos apie tai, kaip Vytauto žirgas įjojo į Juodąją jūrą (nors tuo mūsų rimti istorikai stipriai abejoja), kaip su triuškinom kryžiuočių galybė (nors brolius prūsus, šalia maro, išžudė tie sutriuškinti kryžiuočiai!), kaip nuogom rankom pastatė šalį ir t. t. ir t. t. Daug tiesos tuose žodžiuose, bet argi reikia tiesą nuolat ir nuolat ir lygiai taip pat kartoti? Ar ne laikus rasti kitokių būdų paminėti šią brangią šventę? Ar ne laikus, iš viso, nebesigailėti savęs, bet pradėti ką nors konkrečiai daryti, kad vargas palengvėtų, kad nutautėjimas sulėtėtų,

kad jaunieji ateitų pas mus ne lazda varomi, bet savo noru?

Yra deja, ir kita to paties pinigų pusė. Kiti jau seniai atsiskė dalyvauti lietuviškajam gyvenime. Vieni dėl to, kad, girdi, lietuviai esą nekultūringi.

Jiems galima patarti: ateiknors tu - būsi vienas kultūringas lietuvis: būsi pradžia! Antrieji dėl to, kad juos kažkoks lietuvis kažkada kažkur už kažką įžeidė. Tretieji todėl, kad jaučiasi savo vadavimo duoklę atlikę ir užsitarnavę poilsio. Betgi Lietuva dar nelaisva, o Bendruomenė neįsteigė pensijų fondo! Ketvirtieji tiesiai sako, kad kovoti neverta, nes kova esanti pralaimėta: jie tai matę čia ir Lietuvoje, nuvažinę vizitui, tą patį pastebėję. Šiems galima priminti: varguoliai išnešė baudžią, varguoliai išklaušė kantičią ir knygelių iš Prūsų, varguoliai pragyveno ir pergyveno karus ir pergyvens dar daug imperijų, daug satrapų ir, svarbiausia, daug tokių, kurie šlapią nuo ašarų skudurą siūks mums tautine vėliava.

Vienas gražiausių jubiliejinių metų paminėjimų buvo atliktas tylomis. Daugelis jo net nežino. Tai Kazio Bradūno suredaguota visų išeivijos metų lietuviškosios literatūros apžvalga ir jos įvertinimas. Ji pavadinta: LIETUVIŲ LITERATŪRA SVETUR (1945 - 67). Atskirus skyrius jai parašė: A. Vaičiulaitis, dr. K. Keblys, dr. R. Šilbajoris, S. Santvaras, V. Kulbokas, dr. J. Girnius ir C. Grincevičius. Išleido "Į Laisvę" fondas. Graži tai dovana saviesiems, kurie abejoja tokia ateitimi. Tikra dovana tokiems, kurie apie tokią ateitį pamiršo. O literatūros, tikros literatūros, alintojams ir prievartautojams tėvynėje įrodymas, kad nei jie, nei jų ponas Kremlius, neišbrauks išeivijos literatūros iš mūsų rašyto žodžio istorijos.

Kalėdų švenčių proga tiek daug pinigų praleidžiama kaklaraiš-

čiams, kurių niekas nepasiriš (ir jie sutrūnys spintose), tiek daug pinigų nosinėms ir nosinaitėms į kurias padoriai nosies nusišnypti neįmanoma, tiek daug dolerių visokiems peiliams, šakutėms, stiklinaitėms su kuriais ir iš kurių niekas negeria ir nevalgo, kodėl tad nebuvo galima išleisti jubiliejiniiais metais, prisimenant, kaip dažnai sakoma, kenčiančią tėvynę, dalykui, kurio gal niekas niekada taip pat nepalies... būtent lietuviškai knygai? Kad ir tai, kurią tik ką minėjau. Tegul trūnija įnai tarp tų kaklaraiščių ir nosinaičių ir kojinių kaip geriausias įrodymas, kad lietuviškas žodis gali ir tikrai perneš netik baudžią ir vergijas, bet ir taip pat šaltą, kieta, beširdį abejingumą.

LIAUDIES MENO DRAUGIJA

Yra Lietuvoje įsteigta "Liaudies meno draugija", kuri turinti apie tūkstantį narių, nors joje dar ne visi tikri liaudies menininkai sutelkti. Be to, esą išitertusių nemaža ir tokių, kuriems gal ir nepriderėtų ten būti. Tos draugijos pirmininko pavaduotojas Kęstutis Trečiakauskas Literatūros ir Meno (47) redakcijai pakalbėjo panašiai, kaip prieš kiek laiko ir tos srities žinovas prof. P. Galaunė buvo rašęs.

Sako: "Liaudies meno sąvoka dabar, galima sakyti, piktnaudžiaujama. Prisidengus liaudies menu, prekiaujama amatininkų darbais, serijiniais pramoniniais gaminiais, nieko bendra neturinčiais su liaudies meno tradicijomis. Rinkoje apstu nevykusių senųjų darbų kopijų, pseudomeno pavyzdžių... Dabar kartais klaidingai manoma, kad žmonės, turintys specialaus išsilavinimo, jau ir yra liaudies menininkai..."

Esą, kiekvienoje epochoje liaudies menas atspindėjo laiko dvasią, socialines sąlygas, nuotakas. Dabar, esą, paroduotuves užplūdo visoki velniai: velnias-žvakidė, velnias-lazda, velnias-peleninė, velnias-druskinė, velnias-kaukė... Trečiakausko

LILIJOS ŠUKYTĖS ATGARSIAI WASHINGTONO SPAUDOJE

Š.m. gruodžio mėn. 15 d. Washingtono Meno Galerijos auditorijoje įvyko Lilijos Šukytės dainų recitalis.

Gausiai susirinko muzikos mėgėjai pasiklausyti jaunos talentingos dainininkės, jų tarpe buvo ir keli desėtkai Washingtono lietuvių. Koncertas buvo transliuojamas ir per radio

WGMS stotį. Dviejuose Washingtono dienraščiuose ir per radio buvo pažymėta, kad dainininkė yra gimusi Lietuvoje, dainavimą studijavo Lietuvoje ir šiuo metu yra New Yorko Metropolitan Operos dainininkė "The Evening Star" ir "The Washington Post" plačiai apžvelgė Lilijos Šukytės recitali.

AMŽIAUS SUKAKTIS

Pijus Adomavičius, buvęs "amžinasis" Lietuvos valstybinio teatro Kaune administracijos, lapkričio 23 d. susilaukė 80 metų amžiaus.

Baigęs Vilniaus muzikos mokyklą ir studijavęs Petrapilio konservatorijoje, P. Adomavičius pirmaisiais Lietuvos nepriklausomybės metais vadovavo Kauno "Dainos" chorui, bet tuo pačiu metu, jau 1921 metais, buvo "laiklinai" pakviestas padėti tvarkyti administracinius valstybinio teatro reikalus. Įvairiais titulais jis tą darbą dirbo, bet nuo 1926 metų liko galutinai įtvirtintas teatro administracijos pareigose. Keitėsi teatro direktoriai, menas vadovai, keitėsi vyriausybės ir vėliau okupacijos, o P. Adomavičius vis tebebuvo tose pareigose iki 1951 metų.

Aštuoniasdešimtojo gimtadienio susilaukęs, sako nesigailis susiejęs visą gyvenimą su Lietuvos teatru ir rašęs atsiminimus. (Elta)

VINCAS MYKOLAITIS SUKILĖLIAI PUTINAS

XXII

Išvykus Jadvygai į Vilnių, Bagynų prievaizdas Pšemickis su tįjūnu Karkliu pasiryžo baigti su Šilėnų valstiečiais, priversti juos sudaryti su dvaru išperkamuosius lakštus, nustatyti jiems priklausomos žemės sklypus ir mokesčius. Tuo tikslu Pšemickis nuvyko į Kėdainius susitarti su dragūnų eskadrono vadu dėl galimo pakartotinio saldotų iššaukimo į sodžių, jei muzikai ir toliau priešintųsi. Prievaizdas savo planą sumanė įgyvendinti greitai, kol dar negrižo panelė, nes ji, be abejo, būtų griežtai tam pasipriešinusi.

Žinia apie pono Pšemickio sumanymą greitai pasisklido dvare ir kaimuose. Ji pasiekė ir Pranciškaus ausis girioje. Kaip ugnis suliepsnojo kerštu buvusiojo vežiko ir jo vyrų širdys. Jų tarpe buvo ir keletas iš Pranciško draugų, užpėnai susibūrusių artimiausioje girioje. Ypačiai šie nebesitvėrė savy, išgirdę apie naujus Pšemickio kėslus. Bet ir visi kiti turėjo už ką atsiskaityti su ponu Skrodskiu ir dvaro šunimis. Paciam Pranciškui gniaužėsi kumščiai, atsiminus pono Aleksandro, oficeriaus, pristinėtos rankos antausius.

— Vyrai, — kalbėjo jis susitelkusiems aplinkui vyrams. — Ko mes laukiame? Skrodskis su Pšemickiu vėl sugalvojo naujų šunybų. O dar nesugijo randai nuo anų metų. Vyrai! Neduokime! Atkeršykim! Dabar arba niekad! Atėjo ta diena!

Visi ėmė šaukti:

— Atkeršykim! Atėjo ta diena!

Temstant jie paliko mišką ir patraukė keliu į Bagynus. Jie buvo ginkluoti kas dalgiais, kas kirviais, kai kurie turėjo šautuvą ar pistoletą.

Ponas Skrodskis tą vakarą lošė kortomis su Pšemickiu. Tinkamesnio partnerio jis dabar nebeturėjo. Lošimas nesisekė. Pralošęs tris partijas, jis atleido prievaizdą ir ėmė dėstyti pasjansą, užminęs gana įdomią klausimą, ar jis sulauks Jadžės vestuvių? Pas-

jansas neišsiklostė, vadinas, nesulauk: Tada ponas Skrodskis uždavė kitą klausimą: ar chlopai sudarys su juo išperkamuosius raštus? Pasjansas vėl neišsiklostė. Vadinas, nesudarys. Tada ponas Skrodskis metė kortas trečiam klausimui, visai nereikšmingam, tačiau ponui Skrodskui gana svarbiam: ar šią naktį nekamuos jo podagra ir jis gerai išsimiegos?

Po kelių metimų kortos tarsi ėmė palankiai klostytis, bet staiga virstelėjo durys, ir kabinete netikėtai pasirodė vėl prievaizdas Pšemickis. Jis buvo regimai susijaudinęs ir, kai prabilo, vos galėjo nuvaldyti liežuvi:

— Pone, gavau baisią žinią... Pranciškus... vežėjas... su razbaininkais ruošiasi pulti dvarą... Jie jau eina... Jie jau netoli...

It žaibas nuvėrė visą poną Skrodskį nuo galvos iki kojų.

— Ką čia tamsta klieči?.. Su kokiais razbaininkais?..

— Iš miško... Kaip Pranaitis...

Skrodskis pastūmėjo kortas ir, tarsi žado netekęs, išplėstomis akimis žiūrėjo į prievaizdą.

— Pone, liepk kinkyti arklius. Reikia gelbėti. Greičiau!..

— Kur?.. Kaip?.. — lemeno dvarininkas.

— Į Surviliškį... Arba pas Survilą.

— Liepk, tegu kinko. Greitai! Šauk Motiejų!..

Bagynų dvare prasidėjo karštingas skubėjimas. Bematant buvo pastatyti ant kojų visi, kas gyvas. Nedaug jų buvo belikę: du senyvi kumečiai su šeimomis, naujas vežėjas, užėmęs Pranciškaus vietą, liokajus Motiejus, panelės Jadvygos kambarinė Nastė, virėja su dviem mergom.

Nastė, išgirdusi šurpią naujieną, iš pradžių nežinojo, kaip jai pasielgti. Skrodskio kiviurė su baudžiauninkais ji visa širdimi pritarė valstiečiams. Pono ji nesigailėtu, kad ir kažin kas jam atsitiktų. Bet panelė? Jos skriausti ji neleistų. Gerai, kad ji dar negrižo iš Vilniaus. O dabar reikia gelbėti bent jos daiktus. Kai privažiavo prie rūmų vežimas, Nastė skubiai ėmė krauti Jadvygos mantą. Ponui Skrodskui kinkė fajetonėlį, kurį turėjo valdyti prievaizdas Pšemickis.

Ruoša nesisekė. Daugiausia trukdė pats ponas Skrodskis. Jis bėgiojo iš vieno kambario į kitą, stvars-

tė čia vieną daiktą, čia kitą, vis nesiryzdamas, ka imti, o ką palikti. Veltui Pšemickis ragino skubėti. Pradėjo temti, o vežimai dar tebestovėjo kieme.

Nastė, sumetusi į vežimą reikalingiausius panelės daiktus, spruko į Šilėnus. Pasirodė, kad ten kažkas iš jaunesniųjų jau žinojo apie Pranciškaus pasiryžimą susidoroti su Skrodskiu. Tą žinią atnešė vienas vyrukas iš Paliepių, kurio draugas užpėnai bastėsi su Pranaičiu, o dabar įsiterpė į Pranciškaus būrį.

Kas daryti? Eiti Pranciškui į pagalbą, pulti Bagynus, išdraskyti tą skriaudėjų lizdą? Šilėnuose smarkesnių vyrų nebeliko. Visi išėjo su Mackevičium. Tačiau žinia, jog Skrodskui ir Pšemickiui artėja apilodo valanda, buvo tokia jaudinanti, kad ėmė kaisti ir senesniųjų širdys. Staiga atgijo atmintyje visos paskutiniaisiais metais patirtos skriaudos: plakimai, rykštėmis, saldotų siautėjimas, kaimo sunaikinimas ir štai dabar vėl naujos užmačios su tais išperkamaisiais lakštais ir grasinimai pakartotinai užtraukti saldotus! Ne, ar šiaip ar taip, nebėra gyvenimo! Baigti su dvaru! Galgi tada laisviau atsikvėpsime.

Temstant dar pribuvo apie dešimt vyrų iš Paliepių, Karkliškių ir Užbalių, ir visi, kartu su šilėniečiais, ginkluoti šakėmis bei lazdomis, patraukė Bagynų link. Visi degė neapykanta ir kerštu.

Jau buvo nuėję pusę kelio, kai staiga dvare pasigirdo riksmas — vieno, kelių, daugelio žmonių riksmas. Plūptelėjo šūvis, paskui kitas. Netrukus išsivertė į viršų juodų dūmų gumulas ir pro daržinės stogą ištryško raudoni liepsnų liežuviai. Dar po valandėlės keliu nuo dvaro subildėjo ratai. Kiek arklių įkabiną, pralėkė fajetonas. Užpakalinėje pasostėje sėdėjo du vyriškiai. Kai kurie iš šilėniečių įžiūrėjo, kad tai buvo Skrodskis ir Pšemickis. Įkandin nubildėjo vežimas, prikrautas mantos.

— Paspruko, rupžės! — nusikeikė vienas kelyje.

— Reikėdė smogti basliui! — sušuko kitas.

— Nesusizgribau...

— Kas dabar daryti?

— Vis tiek einam į dvarą!

— Akmens ant akmens nepaliksim!

Būrys vyrų sparčiai nužingsniavo tolyn.

Kai pasiekė dvarą, visa daržinė jau buvo apimta ugnies. Liepsnų apšviestame kieme bėgiojo žmonės. Vieni atidarinėjo tvartų duris ir varė laukan galvi-

jus, arklius, avis, kiaules, kiti bėgiojo aplink rūmą, dar nesiryzdami laužyti vidun.

Bet štai kiemo vidury pasirodė Pranciškus.

— Vyrai! — sušuko jis. — Ko žiopsote? Laukiat, kol pasirodys Surviliškio policija ar dragūnų eskadronas? Gana to, kad pražiopsojome ponus! Ugnies! Visą paleiskime dūmais! Greičiau!

Jis drožė basliu ir stiklines duris, paskui į langą, juo pasekė keli kiti, įsibrovė į vidų, daužė baldus, spintas, naikino, kas pakliuvo.

— Ugnies! — vėl suriko Pranciškus baisiu balsu, nustelbdamas triukšmą.

Nuo daržinės jau bėgo keli vyrukai su degančiais pagaliais rankose. Netrukus suliepsnojo kūtės, ir ėmė verstis dūmai iš pono Skrodskio kabineto. Atbėgusiems iš Šilėnų vyrams jau nebeliko kas daryti. Su Skrodskio dvaru buvo susidorota ir be jų. Daubaro žentas Miknius, pastebėjęs Pranciškų, jį užkalbino:

— Tai ką, Pranciškau? Nė mūs nepalaukei. Pats vienas su saviškiais pakurstei ugnelę...

Pranciškus, aprūkęs dūmais, piktai prasišiepė, net jo dantys ir akys sublizgėjo.

— Ech jūs, liurbiai! Poną pražiopsojote!.. Būtume mes jam paspraginę padus!

— Pražiopsojome... — kaltai prisipažino Miknius. — Ką padarysi... Nėra Šilėnuose Balsių Petro, nėra Jankauskų Kazio, nėra Noreikos. Tie tai būtų nepražiopsoję.

— Gaila man Balsių Petro. Atsimenu jo dainą:

*Jau prikalta daugel plieno,
Ateis tokia dėl jų diena.*

Štai ir atėjo.

Jis nusisuko į saviškius:

— Vyrai! Nėra čia mums kas daugiau veikti. Atgal!

Būrys vyrų susimetė aplinkui jį, paliko kiemą ir dingo nakties tamsoje.

Miknius kreipėsi į šilėniečius:

— Eime, vyrai, ir mes. Paskui dar sakys, kad mes padegėme.

Dingo ir jie. Dvaro žmonės prisiglaudė kumetyne. Gaisro negesino niekas.

Bus daugiau.

Newyorkietis Jonas Mekas į Torontą buvo pakviestas modernių filmų vertintojų komisijon. Toji komisija paskyrė premijas laimėjusiems. Apie tai rašė visi trys Toronto didieji dienraščiai "The Telegram", "Daily Star" ir "The Globe and Mail". Ypač pastarajam dienraštyje apie filmus ir apie mūsų tautietį J. Meką buvo rašyta gana daug ir tai ne vienu kartu, taip pat įdėta į dienraščio skiltis jo nuotrauka.

Kiti komisijos nariai (be J. Meko) buvo: britų menininkas Richard Hamilton ir kitas britonas - William Turnbull.

Jonas Mekas, kaip žinome, Amerikoje garsėja kaip modernių filmų novatorius ir žurnalas "The Village Voice" komentatorius.

"The Globe and Mail" dienraštis lapkričio 28 d. laidojo, rašydamas apie J. Meką, kažkodėl pastebėjo, jog jis (jo gimtojo Lietuvoj) buvęs visiškai nežinomas kaip poetas. Kas žino, gal taip reikėjo parašyti, norint sutirštinti efektą, rašant kaip apie naujovininką, bet mes, vis dėlto, žinome, kad jis - nėra nežinomas, kaip dailaus žodžio meistras, nei Lietuvoj, nei tarp išeivijos lietuvių.

Vienok tas pats dienraštis, ("The Globe and Mail"), gruodžio 4 d. laidojo, jau įsidėjo didoką, (trijų skilčių), Wendy Michener straipsnį apie J. Meką, pailius-truotą jo nuotrauką ir užvardintą (net antraštėj minint jo pavardę): "Mekas taken with Canadian Underground".

Straipsnyje rašoma, jog tos pastabos - esančios likusios iš užrašų po požeminio (underground) vizito. Esą, Jonas Mekas - nedrąsus (drovus) "fella", kad jis galėtų būti pranašu ar misionieriumi. Tačiau jis esąs asmuo, kuris padaręs daug daugiau, negu kas kitas, padrašinantis ir paskatinantis avangardinių filmų produkciją kaip ištirti (to explore) filmų techniką, kurias jis, girdi, esat regėję Hollywood kino teatruose paskutiniuoju laiku.

Mekas, girdi, esąs dar ir tas asmuo, kuris parinkęs filmus ir kanadiečių artistų 1968 metų Filmų festivaliui Ontario Meno Galerijoje (at the Arts Gallery of Ontario).

Ne taip, esą, kaip tiek daug kitų jo amerikietiškių kolegų, jis buvęs sužavėtas tuo, ką jis rado Kanadoje.

Vienok, girdi, kaip jis, (rašinio autorius), jau esąs minėjęs, J. Mekas nesąs iš tų, kurie mėgsta tirštus pasisakymus, (jis esąs daugiau "retiring chap"). Spaudos konferencijoj, skelbiant premijų laimėtojus, jis turėjęs tik keletą malonių pastabų, tačiau nieko apie tai, kad jis jau gavęs inspiraciją parašyti kanadiečiams filmų gamintojams poemą, kurios tekste esama, maždaug, tokių minčių:

"Aš esu viena iš naujosios kinematografijos akušerių (midwives). Aš esu pirmoji, kuri atskiria berniukus nuo mergaičių. Aš galėčiau tarti jums su tikru au-

toritetu: jau yra Kanadoje nauja kinematografija, ir tai ji yra jau ne tokia - kaip kitos kinematografijos. Ji turi pulkesnę vibraciją ir geresnį kompaktiškumą (density), fainesnį dalyką. ... Aš niekad nepavargčiau, stebėdamas ją" (tą naująją kinematografiją - Pr. Al.).

"Tenai, girdi, dar yra ir tenai bus tie, kurie pasakys (pakartos) jums, kad jūs pakliūvate į amerikiečių avangardo spąstus (į Amerikos pogrindį).

"Nesileiskite, esą, sukvailinami tokių kalbų. ... Mes skyriamės tiek daug, kaip vieno krašto siekla skiriamės nuo sielos (soul) kito krašto".

"Jūs įsivaizduojami paveikslai (images) - esate jūs patys. Jūs esate kanadiškoji kinematografija. Todėl - nesibijokite. Ką jūs darysite - bus tikrai (užtikrintai) daroma.

"Kai aš grįžau atgal į New Yorką, (kur mano gyvenimas pririšo mane), žmonės klausė mane: "Oh, jūs atrodote atsinaujinęs (refreshed) - ar jūs atostogų gavote?" ... "Ne", - aš atsakiau. "Aš turėjau šešias, labiau - siai įtemptas, darbo dienas, kurių aš ilgą laiką neturėjau, tačiau mane atgaivino ir atnaujino ozonas naujosios kanadiškos kinematografijos. Aš prisiekiu tai sakdamas, tai yra tikra tiesa".

Kad Mekas kuklus (shy) - esą taip. Bet kai jis išsinekęs - jis nenuginčijamas. Jis tada pasistengia savo poziciją padaryti absoliutiškai aiškia. Filmų gamintojams jis pabrėžęs, jog jie privalėtų būti patenkinti, kad Kanada neturinti tokios filmų industrijos, kuri galėtų numalti juos šalin (to grind them down).

Baigdamas savo pasisakymą apie mūsiškį J. Meką, Wendy Michener skaitytojam pataria, esą: jeigu jūs norėtumėt pamatyti ir aiškiau suprasti apie tai, ką J. Mekas kalbėjo, aš rekomenduočiau jums programą (nurodyta datos) ir kanalą bei autorį.

Prie šio atpasakojamo reportažo, jungiu ir J. Meko atvaizdą, kuris tilpo prie straipsnio "The Globe and Mail" dienraštyje. Taip lygiai - džiaugiuosi, kad šis mūsiškis novatorius, nežiūrint jo tos srities garsėjimo, pasiliko ir toliau netik Meku, bet ir Jonu (ne kokių John). Ačiū jam už tvirtą lietuviškumą!

Pranas Alšėnas.

Jonas Mekas.

Kažkurio, berods, Jaunimo Kongreso metu prof. V. Trumpa yra pateikęs nelabai malonią statistiką apie salinių gausą lietuvių gyvenamuose rajonuose Čikagoj, šio šimtmečio pradžioj. Pasirodo jų buvę tiek, kad vieną smulkę nuo kitos skirdavęs, o kartais neskindavęs ke-liolikos metrų tarpas. Ar jų dabar lygiai tiek pat užderėjo Pasaulio Lietuvių Sostinėj, netai svarbu. Idomiau yra tai, kad kitos rūšies "pagundos vietų" padaugėjo. Štai kelios mintys iš J. Pr. straipsnio "Drauge" (spalio 29 d.), užvardinto "Kultūrinio beandravimo židiniai":

"Mes gana uoliai rūpinamės organizacijomis, lituanistinėmis mokyklomis, savo spauda, tačiau dar viena masinio švietimo sritis - savos bibliotekos ir skaityklos yra apleistos. Dabar jos teegzistuoja beveik išimtinai tik prie lituanistinių mokyk-

PROPERŠOS

Surinko Tauras

lų ir patarnauja tik atžalynui. Tai gerai, bet lietuviškos mokyklos bei bibliotekos reikalingos ir suaugusiems. Net pačioj didžiausioj JAV kolonijoj Chicagoj, šio aplinkėsė teturime tik vieną biblioteką - prie Šv. Antano parapijos Cicerioje, bet ir ši biblioteka, kiek girdėti, mažai te-funkcionuoja. Skaityklų suaugusiems teturime tik vieną visoje didžiojoje Chicagoje - tėvų Jė-zuitų įkurta Jaunimo centre. Tai aiškiai permažai. Jei prisiminsime daugybę tavernų lietuviškose kolonijose ir beveik visišką nebuvimą mūsiškių bibliotekų ir skaityklų, nebus tai labai augštas liudijimas apie mus".

Kam to kultūrinio bendravimo, ištiesų, jei pasak Vaičičiaio: "O aš vyras ažuolinis, turiu butelį degtinės"?

PROPIRŠČIAI

A. Povilainis

Žūtbutinėje kovoje dėl mūsų tautos išlikimo dažnai grįžtame į "Aušros" laikus, idealizuodami savo žmones, kraštą ir neracionaliai aukštindami savus atsimintus tiek emigracijoje, tiek Tėvynėje. Kiti galvoja, kad objektyvus požiūris į mūsų padėtį yra išmintingiausias. Taigi ir vėl idealizmas, tik kitoks ir kurio kažin ar galime sau pasivelint, atsistojant prieš visokią plauko didrusių nacionalizmą. Ar neperdėtai smerkiame savo romantikus?

Skaitant NL tilpusius kelionės į Lietuvą beasmeniškai surašytus atsiminimus, prisimena žymaus kompozitoriaus ruso Igor Stravinskio apsilankymas savo tėvynėn 1962 metų rudenį, po 40 metų egzilės.

Stravinskio palydovas Robert Craft tą sugrįžimą taip aprašo: "Po pirmųjų išpūdžių Stravinskio Rusijos apgyvinimas jau buvo išbaigtas. "Koks gražus fabrikas", "Čudno - daugiaaukštis namas", sušunka jisai, lyg nei fabrikų, nei apartamentų vakaruose, jis nebūtų regėjęs. Arba, Holywoode būtų kritusios galvos pietums vėluojantis tik penkiom minutėm, tačiau čia, Maskvoje, dviejų valandų pavėlavimas Stravinskio komentuojamas kaip "labai geru patarnavimu". Jis taip pat nemini, jog šis "piece de resistance" puikiai atspirtų elektriniam piūklui. Iš tikrųjų, jei to vakaro patiekalas būtų pasiūlytas Prancūzijoje, pats de Gaulle būtų tuojau sulaukęs telegramos apie civilizacijos nuosmūkį, (mat, Stravinskis žinomas, kaip labai temperamentingas žmogus), betgi čia tai buvo "vkusno", dar ne nepabandžius valgyti.

Kino teatruose dabar eina anglų gamybos filmas "Katerina

Didžioji", kuri ten nurodoma vokieta. Freudas galvojo kitaip, pa-kartotinaį ją minėdamas, kaip iš dvoro tarnaičių iškilusia lietu-ve.

Kaipgi mano mūsų istorikai? Iš tikrųjų abejotina, ar tai garbė, nebent įrodymui, kad mūsų moteriškės ir tais laikais buvo nepėsčios?

Vilniaus dainininkas Virgilijus Noreika paskutinėje savo viešnagėje turėjo mūsųose neįprastą pasisėkimą, ką liudija jo koncertai.

Smagu, kad yra tiek daug muzikos mėgėjų, tik tai kyla įtarimas ar tikrai taip yra, nes labai retai turime ar kitų lietuvių dainininkų klausytojų tegalima sutikti kitų gastroliuojančių, net ir pasaulinių įžymybių, koncertuose.

Atrodo, kad savaisiais gerimės daugiausiai nemuzikiniiais sumetimais. O kaip būtų gera mūsų kultūrai, kad mėgtume muziką ar dailę kaippo meną, o ne vien tik kaip mūsų tautinių sentimentų išraišką.

Čekoslovakijos išprievartavimo pasėkoje ir Lietuvos likimo pirminimas Vakarams tebesitėsia. Štai, NY Times gruodžio 8 d. atspaudė interview su, vienuoliką metų stalinistų kalėjime išbuvusiu, čekų ekonomistu dr. Loebl, kuris tarp kita ko pastebi, jog "kas nutiko Čekoslovakijoje yra labiausiai įtikinančiu pavyzdžių atgimstančio stalinizmo, aneksavusio Baltijos kraštus, dalį Lenkijos ir Besarabiją".

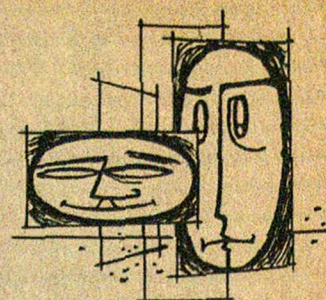
Klausimas sau patiems, o ypač veiksniams: Ar padarėme viską, ar išnaudojome šią aukšinę progą, kad labiau iškelti ir mūsų Tėvynės tragediją?

DAIL. TAMOŠAIČIŲ PARODA SARNIA, ONT. VIEŠOJE GALERIJOJE

Sarnia miesto galerija pati pasirenka, kviečia ir savo lėšomis rengia žinomų dailininkų parodas. Paskutinei 1968 metų parodai (gruodžio 6 - 30) buvo pakviesti A. A. Tamošaičiai su savo darbais. Anastazija Tamošaitienė išstatė 17 gobelenų ir Antanas Tamošaitis 32 tapybos darbus.

Sarnia miesto galerijos kuratorius pageidavo, kad parodoj būtų išstatyti kiek galint didesnių išmierių darbai, kad užpildyti, naujos galerijos didelę erdvę.

KREIVI VEIDRODŽIAI

Nepamirškite atsivežti savo

siukšlių dėžę,
stalinę lempą,
grąfiną vandeniui,
radijo tašką,
kablį rankšluosčiui pakabinti,
kėdę svečiui pasodinti,
jeigu, atvykus į Druskininkus, jums pavyks „Turisto“ viešbutyje gauti kambarį, kuriame išvardintų daiktų nerasite. Tad natūralu, jog už vieną parą tokiam „patogiam“ kambariui jums teks sumokėti tik 2 rb ir 10 kp.

Neveltui rašoma šiemet išleistoje knygelėje „Po Druskininkus ir apylinkes“: „JEIGU ATVYKOTE Į DRUSKININKUS, BE KELIALAPIO IR NETURĖSITE KUR APSIGYVENTI, JŪMS SAVO PASLAUGAS PASIŪLYS VIESBUCIO „TURISTAS“ DARBUOTOJAI“.

Sventą teisybę. Kaip matote, paslaugos pasaulinių standartų lygyje! Tačiau atvykstant būtina pasiimti ir palapinę. Taigi, nepamirškite atsivežti savo...

Tai pamiršęs turistą iš „Turisto“, norįs papildyti „Stuotės“ 18 numerį išspausdintą reportažą iš Druskininkų

1. SVEIKI ATVYKĘ!

Toks obalsis pasitinka kiekvieną laukiamą ir nelaukiamą svečią Druskininkų geležinkelio stotyje. Aš esu nelaukiamas svečias. Todėl dairaus stotį, kur čia savo nešilius laikinai pasidėti, kol kampa nakvynei susirasiu.

Žiūriu, laukiamojoje salėje stovi eilė automatinų spintelių daiktų saugojimui. Klebenu vienos, kitos, trečios spintelės rankeną. Ant visų užrašyta „laisva“, bet nė viena neatsidaro.

Tuščiai vargstate, - pastebi man raudonpuris žmogus, trenkiantis garvežio dūmais, - tos čemodanspintės pas mus užplombuotos iš vidaus. Matote, dar kovo mėnesį čia kažkoks laukinis polisiautojas įmetė skylen penkiolika kapeikų ir norėjo vienoje iš jų permiegoti. Todėl dabar, kai mieste sezoninis plotas perpildytas, jas užplombavome, kad kas tokiu pavyzdžiu vėl nepasektų...

2. „ČIA NĖRA DURNIŲ...“

Išeinu su savo kraviniais į stoties aikštę. Kelias taksi vairuotojų apstoja mane.
- Gal į Vilnių! Pratomė, - pasiūlo vienas.
- O negalima arčiau!
- Galima. Šėskit pas mane, aš galiu į Gardiną, - sako kitas.
- Bet man reikia į Druskininkų viešbutį, - sakau.
- Ne šunį neši, - atsauna trečiasis. - Ten ir pėsčias gali nueiti. Taip arti vėžti čia nėra durnių...
Nuejau, tuo pilnai įsitikinęs.

3. SAVAS ŽMOGUS

- Vietų nėra, - pasakė viešbučio administratorė, kada aš su ja, tarsi su Anglijos karalione, pagarbiai, pasisveikinęs, mėginau dar įteikti celotininį kapeikų su saldinais.
- O ryt, ryt ar po savaitės!
- Nebus taip pal. Nei su komandiruotėmis, nei be. Nei su saldinais, nei be, - ėmė tarsi žinlius berlii administratorė. - Mes Druskininkų namų, sandėlių, palėpių ir pusrūšių savininkus į socialines išskietėm. Jie savo privatų plotą polisiautojams nuomoja 5-6 mėnesiams, o mes viešbutį - apvaliems metams. Todėl mums yra galimybų pirmauti. Va, jeigu jūs būtumėt iš Barnaulo, Maskvos ar Semipalatinsko, - tada kita kalba: mes jus viešbuty pagal daugiametį susitarimą apgyvendintume... O dabar - jūs savas žmogus!...

4. MUSE MAISO, MUSE MAISO...

Ateinu karia į tarp miestinių telefono pasikalbėjimų punktą. Bet, vos įžengęs į punktą laukiamąjį salę, nūstėčiau: absoliučioje tyloje keliasdešimt įvairaus amžiaus, kompleksijos ir lyties piliečių, sustingę įvairiausiose pozose, stovėjo salėje, užvertę galvas į lubas.

- Tsss! - sušnypstė man vienas iš jų ausin ir, rodydamas pirštu į palubėje tūpinčią musę, sukuždėjo: musė maišo, musė maišo...

Tuo metu kažkur antrapus lubų nuaidėjo lyg ir žvyrtelejimas, lyg ir kniauktelėjimas, ir visi laukiamojoje salėje buvę žmonės suklego:

- Ką pasakė! Nida!... Vidal... Rygal... Kau-nas!... Keiptaunas!...

- Ko jūs ten klegatė! - visus nutraukė mergina, iškišusi galvą iš užsakyimų langelio, - jūsų daug, o garsiakalbis vienas.

- Geriau pakartokit, koki miestą jungiate, - valingai balsu nutraukė kažkuris pilietis. - Tam jūs iškliršiam garsiakalbiui net musė maišo! Penktą dieną su Panevėžiu nesusiskambinut!

- Tai ne mūsų reikalas, - atšėvė mergina ir pamokomai pridūrė, - jei musės maišo, tai jas iš-gaudykite!

5. PONAS TAKSI

Atostogoms baigiantis, palapinių miestelio administratoriaus telefonu nutariau išskviesti taksį.

Antrame laido gale man atsiliepė:

- Mes jokių užsakyimų telefonais nepriimame. Pas mus sava tvarka. Ateikite autobusų stoties dispečerinėn ir užsakykite.

Po gero pusvalandžio įpuoliau dispečerinėn.

- Noriu, - sakau, - pagal jūsų tvarką išskviesti taksį.

- O kuriam laikui malonėsitė! - meiliai pasiteirauja dispečerė.

- Tuoj pat, - sakau.

- O mes užsakyms priimame tik sekančiais dienai. Tokia pas mus tvarka!

6. KAS SKAITO, RAŠO - RAŠALO PRASO

Štai šiandien kai ką iš to, ką mačiau Druskininkuose, nutariau ir aprašyti. Bet žiūriu - parkeryje nėra rašalo. Taigi, nueinu į universalinę parduotuvę.

- Neturime ir nežinome, kada gausime, - pareiškė man.

Apėjau visus kuroorto knygynus ir kioskus. Čia panašūs atsakymai: „Neturiu“, „nėganaun“, „nežinom“.

Galų gale užieinu į vieną vaistinę.

- Gal, - sakau, - bent jūs rašalo turitė!

- Rašalo tai ne, - sako vaistinėje, - bet kai kurie raseļvos čia pas mus vietoj rašalo kalio permanganatą arba jodą perka. Pamėginkit ir jūs, gal parašysit!...

Pamėginau...

Ir, kaip matote parašiau, vis dar vildamasis, kad ir šuns balsas gali į dangų nueiti.

Iš Satyros ir Juonoro žurnalo "SLUOTA".

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Taryba, kuri derina vieningą visos kolonijos veikimą. Centralinė Valdyba. Pirmoj eilėj iš kairės: I. Podvoiskis, A. Mičiūdas, I. Simonauskienė, L. Svoga, J. Čikštas, kun. Steigvila, L. Mičiūdas, J. Gilydis. Užpakaly visi valdybos nariai. Krp.

MANO KELIONĖ ČEKOSLOVAKIJON

Alvydas Stankevičius (Alain Stanké), neseniai buvo siųstas prancūzų laikraščio "Dimanche-Matin, Perspectives" į Čekoslovakiją aprašyti teny kščius įvykius. Čia spausdinamas jo straipsnio vertimas, kuris pasirodė tame laikraštyje 1968 m. lapkričio 9 d., Montrealyje.

Šis pasipriešinimas vyksta ir šiandien. Olomuc mieste, 30 mylių nuo Brno, vienas rusų kareivis įeina į barą.

- Čačaiu pivo (Noriu alaus).

- Rusams nėra alaus, - atsako jam barmanas.

Kareivis neatrodo piktas. Jis tik ištroškęs.

- Pivo... pivo, - (alaus, alaus, - šaukia nekantriai.

- Ne, - atsakoma jam be pasigailėjimo.

Kareivis nebando naudoti savo šautuvo. Jis pagaliau apsisuka.

Jis nesupranta. Jam buvo pasakyta, kad čekai draugai.

Pagaliau ji sulaiko ir duoda pasiūlymą:

- Tu gali gerti, kiek tik nori, bet užtai turi pakelti savo stiklą, sušukdamas "Tegyvuoja Dubčekas".

Rusas per daug ištroškęs, kad atsisakytų. Jisai paklauso ir visi kartu su juo pradeda gerti.

Vargšas kareivėlis, pakėles devynis tostus už Dubčeką, krypuodamas išeina. Ir sako:

- Čeki duraki! (Durniai čekai).

Grįžtant atgal į miestą, aš pastebiu du susidūrusius rusų tankus ant mažo keliukščio.

- Tiedu tankai, tai didžiausia okupacijos istorija, - sako man vienas čekas.

Vieną dieną šios dvi metalinės masės netęčia susidūrė. Kadangi po to jie negalėjo pajudėti, tai nutarė čia palikti. Jiems saugoti buvo pastatytas sargybinis. Deja, vargšas eilinis, kuris tuos tankus saugojo, neturėjo ko valgyti. Po 24 valandų laukimo, kareivėlis nuėjo pas ūkininką, prašydamas valgyti. Čekas jam atsakė:

- Tie, kurie nedirba-nevalgo.

Kadangi ruselis nenorėjo baidu mirti, nei apleisti savo posto, tai susitarė su ūkininku; dieną jisai padeda ūkininkui derlių nuimti, o vakare grįžta miegoti į savo tanką. Ir štai jau savaitė, kaip tai tęsiasi.

Brno Tarptautinės parodos atidarymas įvyko dalyvaujant garbingiems užsienio svečiams. Ypač buvo daug žurnalistų. Žurnalistų klube man pranešė, kad anksčiau tokiom progom būdavo apie šimtas žurnalistų, o šimet dvigubai tiek.

Atidarymo išskilmės panašios į visas kitas. Maža detalė: atstovai 5 kraštų, kurie dalyvavo invazijoje, buvo sutikti tyliai, o Jugoslavijos ir Vakarų kraštai buvo sutikti masiniais plojmais. Vėliau, kai pasirodė Kremliaus atstovas M. Kuznecov, staug užgėso šviesos. Pirmasis Brno miesto magistras už tą ne-

numatytą sugedimą atsiprašė, bet rusas juo nepatikėjo.

Pro rusų parodos kioskus lankytojai praeina nesustodami. Jie adoptavo tą pačią laikyseną, kaip prieš rusų kareivius: juos ignoruoja.

Į Prahos aerodromą aš ateinu visą valandą anksčiau. Matau panašias scenas, kaip Brno ir kitur. Trys rusų kareiviai ateina pakeisti rublių į čekų pinigus, su kuriais jie galės pirkti alaus arba suvenyrų Natašai.

Pinigų keitimo tarnautojas atrežia:

- Mes nepriimam rusų pinigų!

Aikštėj, kur turi nutūpti lėktuvai, vaikščioja 3 rusų kareiviai, kaip vagys parodo. Didžiulis rusų lėktuvas "Aeroflot" atskrido iš Maskvos. 9 suaugę ir 4 vaikai išlipa.

Vienas aerodromo tarnautojas man sako:

- Kuznecovas prašė, kad būtų paliuosotos vietos Caserne Milovico, viešbučiuose ir butuose.

Laukiame 600 civilių "patarėjų" su šeimom.

Jau prasideda...

- Kas dabar bus?

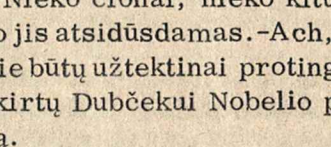
- Nieko čionai, nieko kitur, - sako jis atsidūsdamas. - Ach, kad tik jie būtų užtektinai protingi ir paskirtų Dubčekui Nobelio premiją.

Bet jau artėja mano išvykimo kas. Aš įlipu į čekų sprausminį lėktuvą. Šalia mūsų lėktuvo stovi sovietų gigantas "Aeroflot". Jis skrenda į Leningradą. Jis turi pakilti penkiom minutėm anksčiau, negu mūsų lėktuvas. Į jį lipa keleiviai. Kiek jų yra? Aš juos skaičiuoju: vienas. VIENAS! Atrodo sovietų-čekų draugystė nekokia. Tik vienas keleivis! Tai tikriausiai vienas iš tų "specialistų", kurie dėvi tos pačios spalvos lietpaltį, kaip ir aš.

Alan Stanké

(Alys Stankevičius)

GALAS

Šio įdomaus reportažo autorius Alain Stanké su medaliu "monokliu" ant kuro, kėikiškai atspausdinto: "Myliu laisvę".

Reportažas iš Detroito

MICHIGANO DIDMIESTYJE VISKAS PILKA.

Šiandien gruodžio penktoji. Trys savaitės iki Kalėdų, bet šventiniai žiburiai jau senokai visur įžiebtai, ir minių minios po krautuves puldinėja, tiesiog isterijos apimtos. Nupirkti viską ir viską padovanoti! Nupirkti kaip tik dabar, kai trečdaliu įbrangę.

Įsupti į paslaptį spalvas, paikišti po paslaptį žiburiuotu medeliu ir laukti išvyniojimo dienos. Taip, taip. Išvyniojimo ir apsidovanojimo. Ak, tiesa, kažkas prieš vėją šaukia Kūdiko vardą? Gimė? Kas ir kada? Gimė prieškalėdiniai žiburiai, gimė prekyba daugeliu daiktų, gimė doleriai, doleriai, doleriai.

Kalėdos artėja. Tegyvuoja Kalėdos, praradusios prasmę...

Mūsų mieste šiais metais jau nužudyta apie keturius šimtus

žmonių. Į tą skaičių neimami nužudytieji automobilistų, automobilių. Nes fatalios auto nelaimės neskaitomos žmogžudystėmis, nors važiuojant buvo sulaužytos visos taisyklės. Tie keturi šimtai buvo nušauti, pasmaugti, peiliu nudurti. Vieni iš kers-to, kiti iš meilės, bet dauguma todėl, kad priešinosi plėšiami arba prievartaujami. Su gera velnio pagalba, gal kaip nors bus pasiektas penkių šimtų skaičius iki N. Metų ir, berods, bus sumuštas naujas rekordas. O jeigu jau rekordas, tai kaikas ir labai gerai. Sakysim, spaudai, kuri iš rekordų daro sensacijas ir...

pinigų. Grįžtant prie plėšimų, tai plėšiama visur, bet kurią dieną valandą. Pavyzdžiui, prieš dešimtį metų autobuse sėdėdamas, jautėsi nepaprastai saugiai.

Uniformuotas šoferis orumą ir blizgančiom sagom primindavo policininką, na, ir būrys keleivių reiškė artimo meilės jėgą betkoku kritišku atveju. Dabar ką?

Dabar sulipa vienas, du ar keli vyrukai, beveik visada juodosios rasės, ir pirmoj vietoj iškrausto kišenės... šoferio. Lapkričio 23 d. pradėta nauja apsimokėjimo už važiavimą tvarka. Šoferis nebeima į rankas nei doleris, nei cento. Reikiamą sumą sumeti į peršviečiančią dėžę, o šoferis, patikrinęs, rankenėlės paspaudimu monetą sužeria į skylę, iš kurios nė banditas, nė jis pats išimti nebepajėgtų. Išima, turbūt, ginkluoti sargybiniai, kai šoferis sugrįžta į depo. Šoferis važiuoja be pinigais, o keleivis turi vežtis arba bilietukus, arba pilnas kišenės monetas. Tai vienas iš naujausių mūsų miesto kultūros laipsnių. Girdėjau, jau džiaugiasi, kad šoferiams pasidare saugiau ir smagiau. Tik kaip su keleiviais? Kas ir kaip apsaugos jų pinigų, tiek pačiame autobuse, tiek ir išlipus? Bet dabar, prieš Kalėdas, niekas apie tai negalvoja. Prieš Kalėdas ir plėšimai yra nukreipti mažiau į autobusus, o daugiau į apsipirkimo centrus...

Lietuviškasis veikimas prieškalėdinių šviesulių dar nebuvo visai suparaližuotas. Nes kurie nori veikti, tai suranda laiko, kad ir kažin kas. Antai, lapkričio 30 buvo paminėta Detroito Lietuvių Organizacijų Centro, sutrumpintai čia vadinamo Dlocu 25 - rių metų sukaktis. Mat, Dlocas, buvo įsteigtas 1943 m. lapkričio 14 d. Tai detroitieškos neoficialus Altos skyrius. Daug jis Altai per ketvirtį šimtmečio talkino, daug ir pinigų politinėi kovai surinko. Naujosius ateivius gražiai priėmė, pagerbė ir į veikimo ratą įsuko. Dabar naujųjų dalis tiesiog kęste nebepakenčia Dlocu, nes vadavimo ir vadovavimo sąvokos keičiasi ir kitoki veiksniai kopija į viršų. Tačiau Dlocas mir-ti dar nežada tuo jau. Dlocas mirs kartu su Alta (Amerikos Lietuvių Taryba, jeigu norite). Kada tai bus? Verčiau nelaukime tos dienos...

Tautodailės paroda buvo iškilmingai atidaryta lapkričio 13 d. Centrinės Detroito Bibliotekos gražioje salėje. Pirmą kartą naujųjų eroje taip kultūringai, neperkemšant, nepergrūdant ekspozitais. Paroda verta lankymo. Ir laiko ją aplankyti užtektinai, nes užsidarys Kūčių dieną. Tik ar daug amerikiečių ją aplankys? Atidarant nelietuvių buvo kažkur tarp 10 ir 20 procentų. Kitomis dienomis, aiškų, amerikiečių nuošimčiai bus atvirkštiniai. Bet kiek gi, konkretiškai? Gal turėsiu progos patikrinti, kai pasibaigs. Labai gaila būtų ir beveik nepateisintų rengėjų vilčių, jei tik pora tūkstančių kitataučių ir kitakalbų

Alfonas Nakas

Iš kairės į dešinę: A. Osis (latvis) Baltų Fed. pirmininkas, Ponia Ruth Strom, Harry E. Strom, eities Municipal Affairs ministerio pareigas ir dabar išrinktas min. pirmininku, Algimantas Dudaravičius, Baltų Fed. vice-pirm. "Baltic Story" koordinacinio k-to Edmontone pirmininkas ir Social Credit partijos rinkiminės Edmonton North Apylinkės delegatas.

iš keturių milijonų babelio mūsų parodoje apsiskardentų...

"Čiurlionis" atvažiuoja už poros dienų. Su Alfonso Mikulskio lavintais balsais ir su Onos Mikulskienės kanklių garsais. Kelionė tokia netolima iš kaimyninio Clevelando, o svečiai jie vistiek retoki. Retoki todėl, kad visokio plauko veikėjai bevelija dabar baliais publiką palinksinti, o ne kultūrinę programą. Vis dėlto, norisi tikėti "Čiurlionio" traukiamąją jėga.

Norisi spėti, kad salė (Lietuvių namų) bus pilna, ar bent apyplinė. Nes salėje tik penki šimtai vietų... dvidešimčiai tūkstančių Detroito lietuvių...

Tuo tarpu prasidėjo kova dėl lietuviškos parapijos. Pirmasis rundas jau įvyko Dieviškos Apyvaizdos bažnyčios rūsyje gruodžio 2. Bažnyčios, kurią už pusantų metų vers naujas miesto greitis ir kurią perkeldinti į kitą vietą arkivyskupas jau nori nebe kaip tautinę, o kaip teritorinę. O lietuviams pinigų naujai bažnyčiai pats arkivyskupas pri-pažįsta apie pusę milijono. Vyskupas Thomas Gumbleton atstovavo arkivyskupijai. Priešais jį sėdėjo dviejų šimtų žmonių minia. Visi beveik buvusieji dypai, dauguma inteligentai, geras nuošimtis jaunų, čia augusių. Tie jaunieji tai ir kalbėjo: Arkivyskupiją barė ir gėdino, seniams karštai plojant. Gaila buvo klausyti labai kantraus, labai kultivuoto vyskupo papūgiškų žodžių, kurių "logiką" gali sumuštį kiekvienas paauglys gimnazistukas. Esą, viskas jūsų, tikinčiųjų gero-vei, visa ta teritorinė painiava. Jūs vistiek už 20 metų nebeneršite tautinės. Ir vis tą patį, vis ratu. Sakau, kova tik prasidėjo. Turės būti dar daug dramatiškų momentų, jei laimėsime ką. Jei, išvis, laimėsime...

Šiandien skaičiau apie redaktorių pasikeitimą. Man regis, kad Nepriklausoma Lietuva pasilieka geros rankos. Geriausios kloties ir linksmų švenčių naujesiems redaktoriams!

Skaičiau ir kamputyje pri-glaustą LŽS centro valdybos vykd. vicepirm. Vlodo Mingėlos telegramą. Buvau vienas to LŽS c. v-bos lapkričio 22 dienos posėdžio dalyvių. Į garbės narius mes nekilosim nenusipelnusių. Kelsime tik pačius didžiuosius mūsų spaudos veteranus. Kodėl šešiasdešimt pirmus metus žurnalistinį darbą dirbantį redaktorių Joną Kardelį į garbės narius c. valdyba pakėlė, bus greitai plačiau paaiškinta. Asmeniškai didžiai jam mūsų spaudos vyrių linkiu, kad viską, ką yra užsi-brėžęs atlikti, įvykdytų ir kad parašytų ne vieno, o kelių tomų atsiminimus. Ir linkiu gražių 1968-jų Kalėdų, bei daug geresnių 1969-jų metų!

Alfonas Nakas

rienė. Šios vakarienes tikslas yra dvejetainis: pabūti, šia proga, visiems lietuviams kartu ir sudaryti pajamų nemažoms šio minėjimo išlaidoms padengti.

Kas nenorės vakarieneje dalyvauti, mokės tik už įėjimą į minėjamą - auka nemažiau du doleriai, bet užtat jaunimui įėjimas visai laisvas.

Vakarienei kainą - 10 dolerių porai ir užsirašyti prašoma iš anksto pas p. J. Alonderį - 39 Thomas St., St. Catharines, tel. 682-7683, ar pas kitus valdybos narius.

Maloniai kviečiame minėjime dalyvauti netik vietiniai, bet visų apylinkių lietuvių ir tuo pagerbti pirmąjį ir trečiąjį Lietuvos Prezidentą.

Rengėjai.

ŽINOK SAVO TEISES

KANADOS lygiu darbo teisiu įstatymas / The Canada Fair Employment Practices Act 1953 / draudžia diskriminuoti žmones darbe ir profesinėse sąjungose dėl jų rasės, spalvos, religijos ir tautybės visose pramonės šakose, esančiose federalinės valdžios žinioje.

PANAŠUS įstatymas, apimtas didžiąją dalį darbo sričių, veikia šiose provincijose: Ontario, Kvebeko, N. Brunsviko, N. Škotijos, Prince Edward Island, Manitoba, Saskatchewan, Alberto ir Britų Kolumbijos.

NORINT gauti knygėlę, aprašančią jurisdikcijos sritis ir nurodančią kaip parašyti skundą ir kuriais adresais juos siųsti, reikia kreiptis į:

Fair Employment Practices Branch,
Canada Department of Labour,
OTTAWA, Ont.

CANADA DEPARTMENT OF
LABOUR,

Hon. Bryce Mackasey
Minister.

Atkelto iš 2 psl.
VLIKO SESIJA...
vakare, pagrindinę kalbą pasakė VLiko pirmininkas dr. K. Valiūnas. Ši kalba savo turiningumu ir puikiu paruošimu bei papuošta kalbėtojo erotiškais gabumais savaime liko visos sesijos kulminaciniu tašku. Ji visų iškilmingos vakarienės svečių buvo palydėta ovacijomis. Vakarienės metu buvo prisiminti VLiko organizatoriai ir

SKELBIMAS

Dievo Karalystės

Žinios

8 Tema: Priskėlimas iš Numirusių (Tešinsy)

Dar kitoje vietoje tas pats pranašas sako, kad visa žemė bus pripildyta Dievo garbės pažinimo, lygiai kaip vanduo dengia jūros dugną.

Tuomet įvyks, kaip pranašo pasakytą: "Viešpaties atpirtieji (gyvieji ir atgaivinti mirusieji) sugrįš ir ateis į Sioną (į Viešpaties Kalną, aiškiau pasakius, į Kristaus Karalystę) su gyriaus giesme: amžina linksmybė apvainikuos jų galva.

Jie gaus džiaugsmo ir linksmybės, o skausmas ir vaitojimas bėgs šalin. — Izaijo 25:10.

"Žmonija tai Dievo vaikai pagal sutvėrimą — Jo rankų darbas — ir Jo planas santykių su jais yra aiškiai apreiškintas.

Jo Žodyje.

Povilas sako, kad pirmasis žmogus (kuris buvo pavyzdžiu to, kuo bus tobuloji žmonija) buvo iš žemės, žemiškas; ir jo ainiai, išskyrus Evangelijos Bažnyčia, prisikėlė bus žemiški žmogiški, pritaikyti prie žemės. (1 Kor. 15:38.—44).

Dovydas sako, kad žmogus buvęs sutvertas tik truputį žemesnis už angelus ir avainikuotas garbės. (Psl. 8:3-4).

O Petras ir mūsų Viešpats ir visi pranašai nuo pasaulio pradžios sako, kad žmonija bus atseigta į ta garbingą tobulumą ir vėl viešpataus žemėje taip, kaip viešpatavo jos atstovas Adomas—Ap. Darb. 3-19-21".

"Ir šita dalį Dievas išrinko duoti žmonėms. Ir kokia garbinga toji dalis!

Užmerk savo akis valandėlei nuo tų skurdo ir vargo, nuopuolio ir rūpesčių, kurie tebesiranda dėl nuodėmės ir įsivaizduok sau proto akimi tobulosios žemės vaizdą.

Jokia nuodėmės dėmė neteršia tobulos visuomenės sanderinės ir ramybės; jokia pikta mintis, jokia nemalonus pažiūrėjimas ar žodis, meilė, tekanti iš kiekvienos širdies atranda to lygų atsiliepimą kiekvienoj širdy ir labdaringumas pažymi kiekvieną darbą.

Ligos nebus daugiau; nei gėlimo, nei skausmo, nei jokio ženklo puvimo. Prisimink sau visus žmogaus formas ir išvaizdos palyginamosios sveikatos ir grožio paveikslus, kokie kada teko matyti, ir žinok, kad tobuloji žmonija bus dar puikesnė. Vidujinis tyrumas ir protinis bei moralinis tobulumas pažymės ir pagarbins kiekvieną nušvitusį veidą. Tokia bus žemės visuomenė, ir verkiantiems atsisakyti bus nušluostytos ašaros, kuomet jie pritirs prisikėlimo darbą pilnai.—Apr. 21:4.

(Bus daugiau)

Kas įdomiausiai apie Tiesą, mes prisijusim veltui knygelių. Kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Bible Students,
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362

AR ŽINOTE, KAD

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUSTUVĖ spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines ir padėkos korteles, įvairius blankus, receptams lapelius, vedybinius pakvietimus, mirčių atveju užuojautos laiškus, visokių finansinius pranešimus, uc kuš, su adresais, žurnalus, laikraščius ir kt.
Adresas: 7722 George Street, LaSalle (690) Mtl. P. Q. Canada.

jo žymesnieji veikėjai bei bendradarbiai. Pažymėtina, kad du VLiko steigiamojo posėdžio dalyviai, jo organizatoriai dar ir šiandien aktingai veikia VLiko veikloje ir buvo šioje iškilmingoje vakarienoje — Juozas Audėnas ir Stasys Lušys. Salėje matėsi ir vienas tuometinės pagrindinio spaudos-VLiko organo leidėjas ir redaktorius Bronius Bieliukas, kuris už šią veiklą buvo kankintas nacių kalėjime.

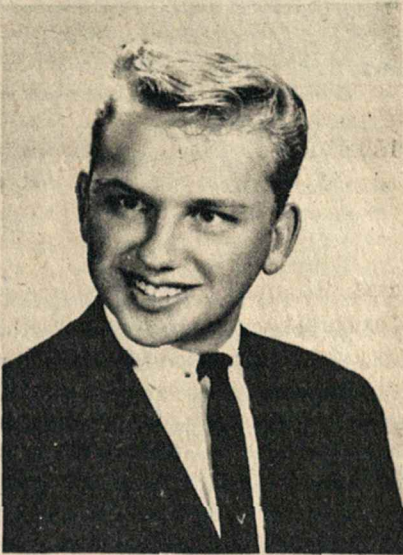
Sukaktuvinio VLiko seimo sesijai pirmininkavo Algis Kasiulaitis, vice-pirm. prof. dr. D. Krivickas, sekretoriavo V. Čižiūnas. Rezoliucijų Komisijos pirmininkas—Jonas Daugėla, nariai: prof. A. Vasaitis, prof. P. Padalis, dr. K. Šidlauskas, J. Stiklorius ir D. Penikas.

Aplamai šią VLiko seimo sesiją tenka laikyti pasisekusia. Iš jos VLikas išėjo dar daugiau susikonsolidavęs ir stipresnis ateities sunkiems uždaviniams pasitikti, o visos jo sudarančios grupės dar daugiau sukonsolidavo savo jėgas ir savaime dar plačiau išplėtė savo įtaką mūsų tautinėje visuomenėje. J. Dg.

Sgt. Kestutis Paulauskas, garbingai atlikęs vienerius metus JAV kario pareigą P. Vietname, atostogauja pas tėvelius Cicerioje. Kestutis yra baigęs Cicero Aukšt. Lituanistikos mokyklą ir tautinių šokių mokytojų kursų, priklauso SLA 301 kuopai. 1951 - 5 metais Kestutis su tėveliais gyveno Montrealyje.

PARĖMĖ TAUTOS FONDA

Vietoj kalėdinių kortelių siuntimo Tautos Fondui aukojo: P. Kanopa-10 dol., A. J. Deksniai-7 dol., G. Vl. Kažemėkai-5 dol., A. J. Mikšiai-5 dol. ir L. D. Stukai-3 dol. Laisvės Kovos Metų proga po 10 dol. Tautos F. dar yra paskyrę SLA, pirm. J. Šarapnickas ir medžiotojai—žuklautojai, pirm. J. Kuras. Šiuos metus užbaigiant Tautos F. valdyba dar pasiuntė centrui 300 dol. čekį. Tuo būdu Hamiltonas Laisvės Kovos Metus atžymėjo 2300 dol. įnašu. Mes didžiuojamės savo apylinkės lietuvių duosnumu tautiniam reikalui ir pagal kolonijos didumą Kanadoje esame daugiausia prisidėję. Tautos F v-ba.

Sgt. Kestutis Paulauskas.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
SEŠTADIENIS PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 10:00 VALANDA VAKARO
TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500 namų - 366-4203
TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakytus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

DeLuxe Cleaners & Dyers Ltd.
117-6th AVENUE, LACHINE, QUE. TEL. 637-6727
Sav. P. RUTKAUSKAS
Viską paima iš namų ir išvalytus pristato.

Windsor
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q. TEL. 768-6679.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q.
Daromės įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION BUILDING MATERIALS
7682 BLVD. CHAMPLAIN coin 6ieme Ave., LaSalle
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA: Durys, langų rėmai, izoliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris, cementas, B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

EDCO Construction Co. Ltd.
Skambinti W. Lapenciui -- 366-6237.
o Visokių namų pardavimas ir išnuomavimas LaSalleje (5%, 4%, 3% kambariai).
o Su bendru apšildymu ir atskirai.
o Su virtuvės pečium, šaldytuvu ir be jų.
o Žemos kainos ir naži įmokėjimai.

KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 USA.
Aišku, esate girdeję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vienį giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?
Todel, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinį Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.
Keleivis duoda ir teisinį patarimą, jame rasite gražių pasakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$5.00.
Jau galima gauti --- 1969 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$ 1.00.

SĖJA
Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas.
Redaktorių: Gražvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis, 1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

hamilton

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių
Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

Augšti nuolūmėliai už indėlius
Prieinamos skolinimosi sąlygos
Nemokamas CUNA gyvybės
ir paskolų draudimas.
Pilnas čekių patarnavimas
Užtikrintas indėlių saugumas
Malonus lietuviškas patarnavimas

toronto

Taupyk ir skolinkis

PIRMUINIAME IR DIDŽIAUSIAJE TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

KAPITALAS virš trijų MILIJONŲ DOLERIŲ.
ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.
Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenąs Kanadoje

MOKAME
5% už depozitus
5½% už šėrus

PARAMA

DUODAME
mortgicius ir asmenines paskolas iš 7%.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. p.p.

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

BE MUITO DOVANOS:

Įvairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priėmuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai ir baldai.
Maisto siuntinių svoris neribotas.

Lietuvų, Latvija, Estija, Ukraina ir U. S. S. R. paprastu bei oro paštu.

Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smulkūs aprašymai ir paaiškinimai. Pasmotos kainos yra galutinės.

Taip pat persiunčiame pinigų, už kuriuos gavesys gali nusipirkti įvairių prekių specialiose dolerinese krautuose.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19% svorio grynai svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausyti, - telefonu bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug patarnavo ir pasirodusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
BALTIC EXPORTING CO.
480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALUZA

montreal

SIUNTINIAI LIETUVON KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES

WHOLESALE & RETAIL

4115 St. Lawrence Blvd. Montreal, P.Q. --- TEL. 842-5319

IŠ ČIA PASIUSITE SIUNTINIUS SAVO GIMINEMS FILNAI GARANTUOTOMS

URMO KAINOMIS

30% 40% ŽEMIAU RINKOS KAINOS

- TURIME GERIAUSIOS ANGLIŠKOS VILNONĖS MEDŽIAGOS VYRIŠKIEMS IR MOTERIŠKIEMS KOSTIUMAMS, PALTAMS, SUKNELEMS IR ŠILKINĖS - Brocade & Dainty MEDŽIAGOS.
- DIDŽIAUSI PASIRINKIMĄ KAŠMIRO, NAILONINIŲ IR ŠILKINIŲ SKARELIŲ, SVEDERIŲ IR VISA KITA ŠEIMOS REIKALAMS
- TAIP PAT PRIIMAME UŽSAKYMUS VYRIŠKIEMS KOSTIUMAMS - Made to measure - IS GERIAUSIU ANGLIŠKU MEDŽIAGU KAINA \$54.00 ir extra kelnes \$13.50.

SAVININKAS CH. KAUFMANAS, buvęs audinių fabriko "LITEX" vedėjas Kaune. Laisvai kalba lietuviškai.

JOE'S BUTCHER & GROCERY

LAURINAITIS JUOZAS

TEL: 524-0209

1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

(Prie požeminio "METRO" stoties).

ALUS, MINKŠTI GERIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.

PRITYRĖS ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKO SKONIO DEŠRŲ GAMINTOJAS.

PRISTATYMAS GREITAS IR SAŽINGAS Į NAMUS, SALES VISOSE MIESTO DALYSE.

Jetté & Frère Itée

Plumbing & Heating kontraktoriai

- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas

140 - 2e AVENUE LASALLE

366-0330

LaSalle

AUTOMOBILE INC.

7635, BOUL. LASALLE
LASALLE, QUÉBEC
TEL. 366-7818

- DART
- CORONET
- CHARGER
- DODGE
- CHRYSLER
- CAMION
- DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Tony's Photo Studio

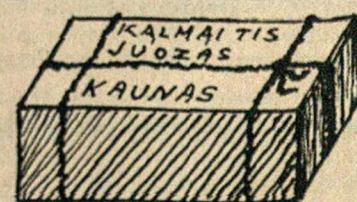
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

TEL. 525-8971.

T. Laurinaitis

A.B.C.

SIUNTINIŲ
AGENTŪRA

3891 St. Lawrence Blvd.

Montreal 18, P.Q.

Tel. VI4-9098

- ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti maito mokesčius.
- ABC aptarnauja Montrealyje LIETUVIUS klientus, kurių pilna pasitikėjima turi jau 14-ka metų.
- ABC turi dideli pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, ... aukščiausios kokybės ir žemiausia kaina!!!
- ABC priima ir pinigų už kuriuos jūs gimines gali nusipirkti įvairias prekes dolerinese krautuose Lietuvoje.
- ABC turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams į Lietuvą:

UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)

NELAUKDAMI UŽEIKITE I ABC IR UŽSAKYKITE SIUNTINIUS, TADA IŠVENGSITE SKUBEJIMO

ABC patarnavimas --- 100% pasitekinimas!

100 sv. cukraus \$15.50 Šitos kainos įskaitant: produktus,
100 sv. miltų \$21.50 nuotų, persiuntimo mokesčius ir t.t.
100 sv. ryžių \$25.00 Jūs nemokėsite nė vieno cento
20 sv. taukų \$12.70 daugiau!

TALKA ŠALPOS FONDUI

Kaip jau įprasta, kas metai, Montrealio ir apylinkės lietuvių bendruomenė renka aukas mūsų tautiečiam gyvenantiems sunkesnėse aplinkybėse negu mes. Daugiausia ši šalpa susidaro iš drabužių ir yra persiunčiama, taip vadinamo, Suvalkų trikampio lietuviams. Tas yra daroma KLB Montrealio Seimelio ir bendruomenės narių - talkininkų iniciatyva.

Paskutinio Seimelio Prezidiumo posėdžio metu, iš atstovo šalpos reikalams pranešimo paaškinėjo, kad dauguma anksčiau buvusių žinomų talkininkų, kuriuos buvo kreiptasi, kažkaip, vis neturi laiko ar dėl kitų aplinkybių nebegali talkininkauti. Mes priėjome išvados, kad gal ne visi mūsų bendruomenės nariai yra, daugiau šiuo reikalu painformuoti, todėl bandome kreiptis per spaudą.

Visus, kurie galėtų šiam vajui paaukoti drabužių arba sutiktų savo mašinomis talkininkauti juos rinkti ir tuos, kurie sutiktų talkininkauti siuntinių supakavime, prašom skambinti Šalpos Fondo atstovui J. Zaviui 365-3252.

Kurie galite pristatyti turimus drabužius asmeniškai, juos reikia pristatyti sekančiu adresu: 611A Lafleur St., LaSalle.

Kurie galės talkininkauti su savo mašinomis mes stengsimės pritaikinti kuo artimesnę apylinkę.

Siuntinių pakavimo data ir vieta bus visiems, sutikusiems talkininkauti, pranešta ar telefonu ar per spaudą.

Visiems, kurie koku būdu galėsite prisidėti prie šio vajeus, iš anksto pasilieame dėkingi.

KLB Montrealio apyl. Seimelio Prezidiumas

• Mokytojas Jonas Grigelis baigė Loyolos kolegiją ir š. m. lapkričio mėn. 10 d. gavo Montrealio Universiteto "Bachelor of Arts cum laude" diplomą.

Įteikimo iškilmėse dalyvavo jo ir žmonos tėvai ir p. Jur. Blauzdžiūno šeima.

Po to, jo namuose buvo vaišės, kurių metu Jonas nuoširdžiai padėkojo savo tėvams už idėją vargą, lėšas ir rūpestį, o savo žmonai už visokeriopą paramą.

Dabar J. Grigelis mokytojauja John Kennedy High School ir dėsto istoriją bei treniruoja futbolo ir hockey komandas. Be to, jis yra paskirtas vakarinių mokyklų inspektorium.

NEKALTO PRASIDĖJIMO MARIJOS SESERIMS REMTI vajeus rado atgarsį montrealiečių tarpe: surinkta 800 dolerių. Gražus gestas tų, kurie suprato šios svarbios lietuviškos institucijos veiklą mūsų tarpe.

Graži yra ši minėtoji parama ir brangi, nes aukota iš širdies kiekvieno, kurį turėjome progos pasiekti, tačiau palyginamai nepakankama, kad galėtų išlaikyti šią mums visiems svarbią instituciją.

Vieną kartą per metus rėmėjų būrelis bandydavo "bazon" keliu organizuoti kokią nors paramą, tačiau dėl tolimų distancijų ir šitas būdas pasiekė nepakankamai gerų rezultatų. Šiais metais vaikščiojome nuo vieno iki kito: neatsisakė nė vienas, kuriuos kreipėmės, tačiau galimybės pasiekti kiekvieną neįmanomos.

Todėl širdingai dėkodami seselių vardu tiems, kurie savo auka parėmė jų darbus, kreipiamės į tuos, kurių negalėjome aplankyti: Seselių namai - mūsų namai, o jų darbai yra neužgestantis lietuviškos šilumos židinis! Siųskime, kad ir mažytę auką šiuo antrašu: Nekalto Prasidėjimo Marijos Seserys, 1450 De Seve Street, Montreal, Que.

Montrealio NPM Seserų RĖMĖJAI
MIRĖ ADOLFAS ŽILINSKAS
Gruodžio 18 dieną, Montrealyje, staigiai nuo širdies smūgio, mirė nepriklausomos Lietuvos kariuomenės kūrėjas - savanoris kapitonas Adolfas Žilinskas, 73 metų.

Palaidotas per Aušros Vartų bažnyčią. Prie karsto paskutinę pagarbą atidavė L. K. kūrėjų

Montrealio Museum of Fine Arts nuo 1968 m. gruodžio 13 d. iki 22 d. vyko kaledinių eglaičių paroda NOEL 68. Nuotraukoje matomas lietuviškos eglutės fragmentas. Mūsų eglutė susilaukė didelės pasisekimo žiūrovų ir ekspertų tarpe. J. Šaulausko nuotrauka.

savanorių skyriaus ir LK Mindaugo šaulių kuopos vėliavos. Jo karstas buvo apdengtas lietuviška trispalve, kuri vėliau buvo įteikta jo žmonai ir sūnui. Kapinėse atsisveikinimo žodį pasakė L. K. kūrėjas - savanoris kap. J. Viliušis.

Velionis nepriklausomos Lietuvos kariuomenės ir vėliau administracijoje ėjo įvairias atsakingas pareigas. Už rūpestingą darbą buvo apdovanotas keliais atsižymėjimo ženklais. Pergvenęs sunkius tremties kelius, apsigyveno Montrealyje.

Anksčiau gyvai veikęs Lietuvos Atgimimo Sąjūdyje, paskutiniu metu, negaludamas, lietuviškame gyvenime rodėsi mažai. Velionis nuliūdime paliko žmoną, sūnų Vytautą, marčią, anūkus, švogeri A. Myle ir kitus artimuosius. J. Š.

PEIKALINGOS MOTERYS

namų ruošos darbas geroje šeimoje. Pastovus darbas. Geras atlyginimas su atskiru kambariu.

Pageidautinas nors žioks toks anglų arba prancūzų kalbos mokėjimas. Teirautis: LAWRENCE SERVICES CO TEL. 482-5142.

ISTEIGTA VERDUNO LIET. PENSININKŲ DRAUGIJA

Prieš kelis metus tikrai keli pensininkai tesutikdavo Verduno mieste, prie Šv. Lauryno upės pašilnekučiuoti. Dabar jie susiorganizavo į draugiją ir šį rudenį vėl surengė tradiciją tapusį vasaros atsisveikinimo baliu. Baliaus buvo labai linksmas ir visiems pensininkams nepaprastai patiko. Baliaus pabaigoje buvo

padėkota M. Zaveckui, S. Balčiūnui ir J. Miliausui už skanių valgių parūpinimą.

Į draugijos valdybą išrinkti: pirm. J. Miliauskas, o sekančių metų baliaus rengėjais p. Petro-nis ir M. Martusevičius. Baliaus metu buvo nutarta lankyti sergančius draugijos narius, o nariui

mirus, visiems prisidėti prie vainiko. Draugijon prilmami

visi pensininkai. Jaunesnieji, kurie įstos, nario mokesčio neturės mokėti.

ti. Tai gražus pavyzdys kaip galima lietuviams susiorganizuoti.

DR. A. S. POPIERAITIS

B. A., M. D., C. M., M. Sc., L. M. C. C., F. R. C. S. (c).

CHIRURGINE PRAKTIKA

KREIPTIS TEL. 931-3275.

SEAFORTH MEDICAL BUILDING

3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampus St. Andre)
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1396 St. Catherine Street West
Suite 419
Tel: 866-8235, namu 681-2051.

Dr. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namu 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J. P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KALIŲ SIUVĖJAS

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)
Tel. 767-6183.

6396 Bannantyne Verdun, Montreal

Dr. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakaris ir šeštadieniais pagal susitarimą.

1082 Bloor W., Toronto, Ont.
(į rytus nuo Dufferin St.)

Raštinė: LE4-4451.

TORONTO APYLINKĖS v - ba, vadovaujama adv. G. Balčiūno, sekančią Vasario Šešioliką švenčiant ieško naujų kelių, būtent, galimai daugiau įjungti menininkus ir mažinti kalbėtojus. Meninei programai pakviestas Toronto liet. ch. "Varpas", vadovaujamas muz. D. Viskontienės, ir tautinių šokių grupė "Gintaras", vad. mok. R. Narušytės. Pagrindiniu kalbėtoju pakviestas naujasis "Nepr. Lietuvos" redaktorius dr. H. Nagys. Visa programa numatoma sujungti į vientisą pyne.

Metinio solidarumo įnašų vajeus proga, sekmadienį, gruodžio 8 d., visose trijose liet. parapijų bažnyčiose buvo daroma vokelių rinkliava. Toks vienkartinis solidarumo vajeus vykdymas praėjusiais metais turėjo didelį pasisekimą.

IŠVYKO NOREIKAI
Virš dviejų mėnesių viešėje Kanadoje ir USA Vilniaus op. sol. Virgilijus Noreika ir muz. Ž. Noreika

VASARIO 1 d. AUŠROS VARTŲ SALEJE L. K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPOS STATOMAS MONTAŽAS

ADRESAS: 1465 De Seve Street

Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

DEPOZITUS 5.0%
ŠERUS (numatyta) 5.5%
TERM. IND. 1 metams 6.0%
TERM. IND. 2 6.5%

Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš 9%
NEKILN. TURTO iš 8.5%
įskaitant gyvybės apdraudą iki \$10,000.

JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį. Vakaris - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemont Blvd. tel. 722-3545. Diena - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakaris - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val. Sekmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

HIGHLAND AUTO BODY

CALEX GAS BAR

DIRBTUVĖ - GARAZAS

611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavy 365-3252

Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai:

Infra red & Vinyl Tops painting

Galvalais, Alyva ir kiti patarnavimai

Padangos žemiausiomis kainomis

Lietuviams nuolaida. ir baterijos.

10% speciali nuolaida iki 1969 m. vasario 28 d. tiems kurie atsiėmė šį skelbimą.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

Tel. OFF.: 722-3545

S-tos "Lite" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

3907 ROSEMONT BLVD.

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986

RES. 256-5355

A. J. Norkeliūnas

Commissioner of the Superior Court of Montreal

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS

6695 - 35th Avenue, Rosemount,

(kamp. St. Zotique)

Montreal. Telefonas RA. 7-3120

ADAM'S LaSalle Restaurant

• 16 metų pagarsėjęs "smoked meat" patiekalu.
• Visoks maistas pristatomas į namus.

Juozas Stankaitis TEL. 366-0754.

Leonas Gureckas

7633 Le Salle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSalleje.

